

# relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij  
bisdom Antwerpen / mei - juni 2022

## De kracht van kwetsbaarheid

BRAND!!!  
IN DE KATHEDRAAL

VONKEN EN VUUR  
IN TURNHOUT

VORMSELS, VERSPREID  
OVER HET JAAR

EEN DESIGNKAPEL  
VOOR MARIA

Relevant - Nummer 3  
TWEEMAANDELIJKS  
mei - juni 2022

Afgiftekantoor 2099  
Antwerpen X - P 914402

[www.relevant-bisdomantwerpen.be](http://www.relevant-bisdomantwerpen.be)

ISSN-nummer  
2294-7620

> **Op de cover:** Op 25 maart werd Antwerpen – even – opgeschrikt door sirenes, brandweerwagens, ambulances ... Oef, gelukkig brandde Antwerpens mooiste niet echt, maar was het alle hens aan dek voor een blus- en evacuatieoefening in het kader van veiligheid en preventie. In de nasleep van de brand in de Notre-Dame van Parijs is ook de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal alert.

## INHOUD

Woord van de bisschop .....	3
De kracht van kwetsbaarheid .....	4
Door het Joodse land. <i>Handelingen</i> als reisgids ...	10
Vonken en vuur in Turnhout .....	12
Vormsels, verspreid over het jaar .....	13
Swingende Kerk: Gezinnen op weg met Jezus ....	17
In de kijker: SOS Oekraïne .....	18
Estafette: Semir Yaramis biedt Maria onderdak ..	19
Brand!!! Kathedraal doorstaat vuurproef .....	20
De kiosk .....	21
Lerenslang: Verbreden en verdiepen .....	22
Doorkijk: Op het snijpunt van verhalen .....	23
Jongerenkatern .....	24
Was jij erbij? .....	26
Het voorval .....	28

## COLOFON

**Relevant**, het diocesane magazine van het bisdom Antwerpen, verschijnt tweemaandelijks.

Verantwoordelijk uitgever is Nathalie Milio,  
Schoenmarkt 2, 2000 Antwerpen.

Hoofdredactie: Ilse Van Halst

Redactieraad: Jan Caljon, Steven De Schampelaere,  
Jonathan Wuyts, David Godecharle, Nathalie Milio, Marc Philips,  
Saskia van den Kieboom, Lea Verstricht

Redactie: *Relevant*, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen,  
03 287 35 83, [relevant@bisdomantwerpen.be](mailto:relevant@bisdomantwerpen.be),  
[www.relevant-bisdomantwerpen.be](http://www.relevant-bisdomantwerpen.be).

Abonnementen: Abonnementen *Relevant*, p/a Halewijnlaan 92,  
2050 Antwerpen, 03 210 08 37 of 03 202 84 30,  
[abonnementen.relevant@kerknet.be](mailto:abonnementen.relevant@kerknet.be).

Een jaarabonnement kost 20 euro. Jongeren betalen 10 euro.

Abonnees in het buitenland betalen 40 euro.

Een steunabonnement kost 50 euro.

Voor een los nummer betaal je 5 euro.

Abonneren kan op IBAN: BE45 7350 3165 1589, BIC: KREDBEBB  
van vzw Bisdom Antwerpen – *Relevant* met duidelijke vermelding  
van naam en adres voor wie het abonnement bestemd is.



© Thomas Bos

## EEN FRISSE WIND

Af en toe zetten we de deuren en ramen van onze woning of onze werkruimte wel eens wagenwijd open – zodat het flink kan tochten – om het huis te verluchten. Zeker in coronatijd hebben we daarvan het nut ondervonden.

Ook figuurlijk kan het deugd doen om de deuren tegen elkaar open te zetten. De deur van het verleden en die van de toekomst, zodat een stevige tochtbries alle muizenissen kan wegblazen en er werkelijk een nieuwe wind kan waaien. Dat veronderstelt lef en nieuwsgierigheid. Om ons niet in ons rustig, veilig en warm hoekje terug te trekken, maar ons te durven laten meevoeren op ontdekking ... Durven we in de leer te gaan bij de apostelen en ons door hen te laten inspireren? Durven we missionair Kerk te zijn?

Op 6 juni in Turnhout, op de diocesane ontmoetingsdag 'Als een lopend vuurtje', kunnen we er werk van maken. En ook al doende in onze dagelijkse activiteiten in het pastorale veld. Durven in de kwetsbaarheid van de huidige kerkelijke situatie te staan, in het verdriet dat dat met zich meebrengt, om van daaruit nieuwe wegen en kansen te zoeken om gemeenschap te vormen, om aan verbinding te werken over grenzen heen ... In het dossier doet *Relevant* een poging.

Ook de nieuwe beleidslijn voor het vormsel die parochies de mogelijkheid biedt om vormselvieringen over het hele jaar te spreiden, nodigt uit tot een denkoefening. Een enkele parochie waagde de stap al, een aantal zijn volop aan het brainstormen. Misschien zet het ook jou aan tot denken? Een uitneembare katern biedt een eerste aanzet. En in de pastorale eenheid Rupelkerk Sint-Franciscus gaan gezinnen een nieuwe weg met Jezus, van doopsel, over communie en vormsel tot ... Met een verbreding en verdieping van het vormingsaanbod slaat ook het vicariaat Diocesane Diensten een nieuwe weg in.

Ondertussen werd Europa opgeschrikt door een oorlog in Oekraïne. In ons bisdom ontstond er spontaan een golf van solidariteit. *Relevant* deelt enkele impressies. Hartverscheurend maar ook hartverwarmend.

**Ilse Van Halst**

## SPREIDSTAND

Hoe groot kan het contrast zijn? Ik schrijf dit voorwoord tijdens de paasweek, in de stilte van de abdij van Orval. Het is prachtig lenteweer. Overal tinten van lichtgroen. De zon schijnt er dwars doorheen. Als in een groot aquarel. Echt Pasen: zo voelt het voor mij. Tegelijk blijven via mijn computer berichten over de oorlog in Oekraïne binnenstromen. Donkere en onheilspellende berichten. De oorlog escaleert verder. Nog meer steden worden gebombardeerd. Nog meer vluchtelingen. Nog meer ellende. Was het in Oekraïne dan geen Pasen? Het contrast was totaal. Een andere keuze hadden we niet, dan Pasen en Pinksteren dit jaar in spreidstand te vieren: met een voet in de oorlog en een voet in de verrijzenis.

### Gastvrijheid

Wat staat ons de komende maanden te wachten? Uiteraard zullen we met Oekraïne verbonden blijven. Het Oekraïense volk voert een strijd die ook ons aanbelangt. Het brengt offers waarvan ook wij de vruchten plukken. Immers, op de redeloze agressie van het Russische politieke regime staan geen grenzen, ook niet naar ons toe. Het verkettert alles wat wij als een waarde beschouwen, inbegrepen ons streven naar redelijkheid en menselijkheid. Vluchtelingen uit Oekraïne zullen we hartelijk blijven verwelkomen en ondersteunen. Sociale centra of diensten zullen hen met raad en daad bijstaan. Katholieke of orthodoxe gelovigen

uit Oekraïne kunnen de liturgie vieren in een passend kerkgebouw. Scholen ontvangen en begeleiden kinderen of jongeren uit Oekraïne. Buurtgroepen betrekken gezinnen in de wijk of de straat in het dorpsleven. Samen mogen we herontdekken wat gastvrijheid betekent. Gastvrijheid is geen oplossing op lange termijn, weten we. Mensen willen zo spoedig mogelijk naar hun eigen land, huis en familie terug. Gastvrijheid is wel het sterkste tegengif voor de haat waarvan deze oorlog een gevolg is.

Deze oorlog zegt veel over de kwetsbaarheid van al wat menselijk is: de kwetsbaarheid van landen en volken, van cultuur en beschaving, van geloof en wetenschap, van gezin en gemeenschap, van vrede en verstandhouding. Alles kan door het virus van de haat worden aangetast en in zijn tegendeel verkeren. Tot een leeg omhulsel worden uitgehold. Tot een wapen worden gesmeed.

### Lafenis

“Wat is waarheid?”, spotte Pilatus tijdens het schijnproces dat Jezus onderging op Goede Vrijdag. Binnenkort vieren we Pinksteren. Is er iemand die we vandaag meer nodig hebben dan de Heilig Geest? De sequentie van Pinksteren – een tekst van rond 1200 – heeft niets aan actualiteit ingeboet: “Kom o Trooster, Heil’ge Geest, zachtheid die de ziel geneest, kom verkwikking zoet en mild. Kom o vrede in de

strijd, lafenis voor ‘t hart dat lijdt, rust die alle onrust stilt. Licht dat vol van zegen is, schijn in onze duisternis, neem de harten voor U in. (...) Was wat vuil is en onrein, overstroom ons dor domein, heel de ziel die is gewond. Maak weer zacht wat is verstard, koester het verkilde hart, leid wie zelf de weg niet vond.”

### Kleine apostelen

Verlangend kijken we naar Pinksteren uit. Vooral naar onze diocesane ontmoetingsdag in Turnhout op pinkstermaandag 6 juni. De voorbereidingen zijn volop bezig. Iedereen is uitgenodigd. Ook wie het nog niet in zijn of haar agenda heeft genoteerd. Het thema zegt voldoende: ‘Als een lopend vuurtje’. Heel de dag moet aanvoelen als Pinksteren. Een dag van verbondenheid en bezieling. Met tal van kansen tot gebed, liturgie, gesprek, ontmoeting en zomaar samenzijn. Met een slotevenement in openlucht, op de markt. Met een zending voor iedereen die vandaag, als een kleine apostel, de weg van het Evangelie wil gaan. Na ruim twee jaar leven met corona, zal die dag ongetwijfeld goed doen.

We kunnen opnieuw naar buiten komen en samenkomen. En als de Heilige Geest erbij komt, zijn verrassingen nooit uitgesloten!

+ Johan Bonny

➤ *“Het neo-Byzantijnse gebouw met mozaïeken is een prachtige kerk. Nog meer indruk maakte de aanwezigheid van de eerste vluchtelingen uit Oekraïne die België bereikt hadden”, aldus mgr. Hlib Lonchyna. “Samen kunnen bidden, betekent een grote spirituele steun en troost voor hen.” Op 13 maart ging de bisschop van de Oekraïens-katholieke Kerk in ons land samen met onze bisschop voor het eerst voor in de goddelijke liturgie voor de vrede in de Sint-Michielskerk in Antwerpen, waar de Oekraïens-katholieke gemeenschap van de regio voortaan een thuis vindt.*

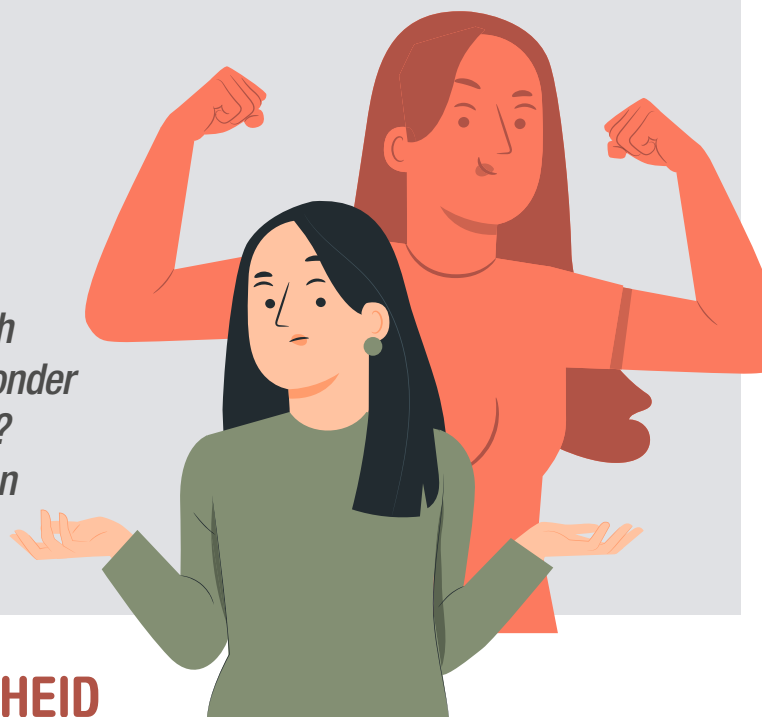


➤ *“Pesten maakt je niet groter of stoerder, integendeel. Het is vaak een uitlaatklep voor wie een makkelijke zondebok zoekt. Iedereen is dan wel anders, iedereen verdient het om er ook écht bij te horen.” Met die woorden en met vier stippen maakt bisschop Johan Bonny een stevige vuist tegen pesten. Samen met de andere Vlaamse bisschoppen zette hij met zijn stip-it-vuist de boodschap van de Vlaamse Week tegen Pesten in februari kracht bij. Een boodschap die niet alleen dan, maar altijd overeind blijft staan.*



# DE KRACHT VAN KWETSBAARHEID

*Ook al ligt de lat hoog, tegen de perfectie aan, toch blijven we allen kwetsbaar. Durven we die realiteit onder ogen te zien? Mogen we die kwetsbaarheid tonen? Durven we in die spanning (kwetsbaarheid) te gaan staan en van daaruit iets nieuws op te bouwen?*



## LIEFDE IN TIJDEN VAN KWETSBAARHEID

*Het zijn bizarre tijden. Nadat we een aantal decennia hadden geleerd dat we onze individuele kwetsbaarheid niet aan de oppervlakte moesten brengen – de heilige autonomie van het individu – worden we nu geconfronteerd met een kwetsbaarheid als collectief gegeven. Iedereen werd even een geïsoleerd bestaan opgelegd en we liepen allemaal gevaar om getroffen te worden door dat onverwacht flexibele virus. Het houdt ons nu al een paar jaar in de greep. Ook onze samenleving en onze concrete gemeenschappen ondergaan daardoor een transformatie. Hoe leven we samen op een gedwongen afstand? En hoe geven we vorm aan onze (kerk)gemeenschap na de oefening in kwetsbaarheid?*

*Lea Verstricht*

We hebben het goed geleerd: je zwakke kanten toon je niet. Het streven naar perfectie, ons getoond in reclame- en andere beelden, is ons ingepeperd. Lang bleven we geloven dat we boven de ongemakken van het leven stonden. Zelfs de dood weten we te regisseren. Maar of we het willen of niet, het coronavirus maakte ons duidelijk dat kwetsbaarheid bij het leven hoort. Moeten we daar om treuren? Neen, zo blijkt steeds meer, integendeel zelfs. “There is a crack in everything, that’s how the light gets in.” De vaak geciteerde uitspraak van Leonard Cohen dateert al van 1992. Het licht kan ons maar tegemoet treden vanuit de barsten die het leven ons toont. De uitspraak klinkt als een echo van de wijze woorden van Rumi, de islamitische mysticus uit de dertiende eeuw: “De wonde is de plaats waar het Licht binnenkomt.”

### Is meten wel weten?

Tien jaar geleden schreef Brené Brown een bestseller, getiteld: *De kracht van kwetsbaarheid*. In dat boek maakt ze komaf met het adagio ‘meten is weten’. Die idee houdt te weinig rekening met wat niet te meten valt of met de onvolmaaktheid. Ze beklemtoont de moed die nodig is om imperfect te zijn en ze roept op om de kwetsbaarheid te omarmen. Als we onze kwetsbaarheid kunnen toelaten, krijgen ook andere emoties en creativiteit

de kans om zich te uiten. Pas als we onszelf kunnen laten zien zoals we zijn, zo stelt Brown, kunnen we ook liefhebben, danken en vreugde ervaren. Eigenlijk hadden we het dus al kunnen weten ... De pandemie nodigde ons uit om kwetsbaarheid werkelijk te verstaan en te leren beleven. Ook nu doen denkers en schrijvers hun best om de kwetsbaarheid in een positief daglicht te stellen. Zoals Chris Gastmans in zijn recente boek *Kwetsbare waardigheid*, dat zich toespitst op de ethiek bij het begin en het einde van het leven. Daarin beschrijft hij kwetsbaarheid als de centrale beleving bij medisch-ethische problemen. We kunnen zijn inzichten perfect opentrekken naar of toepassen op alle menselijke verhoudingen.

### Individu en medemens

Zijn vertrekpunt is dat alle mensen kwetsbaar zijn. In de zorg is dat dan niet alleen de patiënt, maar ook de familie of vrienden, de artsen en

alle zorgverleners. Het is dat erkennen van elkaars kwetsbaarheid dat verbondenheid en gemeenschap mogelijk maakt. Door kwetsbaarheid centraal te stellen, komen andere dimensies van het leven aan het licht. Het maakt mogelijk dat we in de complexiteit of de troebelheid van het leven blijven staan, zodat het niet beperkt wordt tot een oppervlakkig bestaan, waarin enkel geluk ons toelacht. Voor Gastmans stelt dat ook het dominante mensbeeld in vraag. Al te vaak merkt hij dat de mens gereduceerd wordt tot zijn cognitieve vermogens (in de ouderenzorg) of als een autonoom individu dat op zichzelf staat (zoals dat verstaan wordt in het zelfbeschikkingsrecht). De auteur pleit in deze voor een ‘relationele autonomie’. Daarmee wil hij zeggen dat we niet alleen individu zijn, maar altijd ook medemens. We hebben iets te zeggen over elkaars leven, en anderen hebben ook iets te zeggen over mijn leven. Dat maakt tegelijkertijd dat we ook een verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van elkaar. En dat we elkaar te dragen hebben. Of nog sterker: dat we ons gedragen mogen weten.

Ik hoorde het verwoord in het Bijbels geïnspireerde lied *You raise me up* van Secret Garden, honderden malen gecoverd door artiesten allerhande. “I am strong when I am on your



© Kathleen Verbergh

shoulders”, zo wordt gezongen. Ons durven te laten dragen maakt ons sterk. Daarom stelt Gastmans dat het belangrijk is om te reflecteren op en in dialoog te gaan over het mens-, wereld- en godsbeeld dat we de laatste decennia hebben gehanteerd, en waaruit kwetsbaarheid en verbondenheid bijna geweerd werden.

## Gemeenschap

Kunnen we deze bedenkingen ook vertalen naar het niveau van de gemeenschap? Het wordt namelijk steeds duidelijker dat kwetsbaarheid niet louter een individueel gegeven is. De pandemie confronteerde ons allemaal met onze kwetsbaarheid. En het antwoord dat het beleid gaf was er een van afstand houden en contact vermijden. Terwijl ik dit schrijf, ontstaat een golf van solidariteit met de vluchtelingen uit Oekraïne, die de niemand ontziende oorlog ontvluchten. We zijn bereid om ons als samenleving kwetsbaar op te stellen door wie hier toekomt in alle gastvrijheid te verwelkomen. Hier komt de kwetsbaarheid als kracht sterk naar voren. De aandacht voor de wonde of de barst, waarover Rumi en Cohen zingen, maakt dat een ander licht valt op ons bestaan als individu én als medemens.

Ook de eigen kerkgemeenschap weet zich kwetsbaar. Vele vragen drongen zich de voorbije jaren op. Hoe gaan we het weefsel van de gemeenschap onderhouden wanneer mensen niet mogen samenkomen? Zullen mensen nog terugkomen of betekent dat de doodsteek van een lange gemeenschapstraditie? Hoe gaan we nadien vieren, present zijn? Heeft onze aanwezigheid nog zin? Bij het begin van de coronacrisis zegende paus Franciscus de wereld op een leeg Sint-Pietersplein. Zijn woorden klonken toen: “Er hangt een zware duisternis over onze pleinen, onze straten en steden. Het heeft onze levens overgenomen en ons vervuld met een oorverdovende stilte, en een verontrustende leegte die alles stopt als ze langskomt. De storm toont onze kwetsbaarheid en legt de valse en overbodige zekerheden bloot waarrond we ons dagelijkse ritme, projecten, gewoonten en prioriteiten hebben opgebouwd. Het toont ons hoe we toegelaten hebben om de dingen die ons voeden, ons doen volhouden, en onze levens en gemeenschappen versterken, traag en zwak te doen voelen.”

## Valse zekerheden

Kerkgemeenschappen kunnen wat leren van die woorden die de kwetsbaarheid als religieuze waarde omschrijven. Het legt namelijk ‘de valse en overbodige zekerheden bloot’. En is het geloof nu niet net iets wat ons met de onzekerheden van het leven leert omgaan? Het christendom toont die in haar centrale symbool van het kruis. Dat kruis was niet iets wat Jezus' leerlingen hadden

verwacht van hun ‘sterke leider’. Ze droomden nog van een overwinning op de Romeinse bezetter, en klampten zich vast aan zijn wonderlijke, goddelijke gave om mensen te genezen, of zelfs doden te laten opstaan uit het graf. Ze bouwden op zekerheden en zagen pas later dat zijn zwakte en kwetsbaarheid hem ‘goddelijk’ maakten. Paulus, die Jezus niet kende tijdens zijn aardse bestaan, schrijft aan de christenen in Korinthe: “Wat in de ogen van de wereld dwaas is, heeft God uitgekozen om de wijzen te beschamen; wat in de ogen van de wereld zwak is, heeft God uitgekozen om de sterken te beschamen; wat in de ogen van de wereld onbeduidend is en wordt veracht, wat niets is, heeft God uitgekozen om wat wél iets is teniet te doen” (1 Kor 1, 18 - 28). En in een volgende brief: “Kracht wordt juist in zwakte volkomen” (2 Kor 12, 9).

Het is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Toch mogen we hopen dat de ervaren kwetsbaarheid van de voorbije jaren ons als gemeenschap heeft geleerd dat de omgang met de onzekerheden onze kracht en onze troef is in een samenleving die de absolute autonomie van het individu nog te veel proclameert. Hebben we voldoende oog voor de wonden die geslagen zijn? En hebben we daardoor anders leren kijken? Hebben we ervaren dat we ons vooral gedragen mogen weten in onze kwetsbaarheid? En kunnen we vandaaruit onze verbondenheid en verantwoordelijkheid nieuw definiëren? Er komen vele vragen op ons af. Antwoorden zijn (nog) niet voorhanden. Maar dat hoeft ons dus niet onzeker te maken. Integendeel. Het laat ons toe opnieuw geboren te worden als mensen voor God, voor de wereld, voor elkaar en voor onszelf.

## Relevant stak enkele kerkgangers na de viering een micro onder de neus met volgende vragen:

### Hoe ervaar je het om terug samen te kunnen vieren na een periode van lockdown en beperkende coronamaatregelen?

“Het digitale vieren tijdens de coronapandemie hield ik vaak niet vol, ook al werden die vieringen goed gestreamd. Het samen vieren als gemeenschap is voor mij belangrijk. De beleving van een life viering blijft toch een ander gegeven. Eerlijk gezegd heb ik het samen vieren echt gemist.” (Katrien, parochie Sint-Jozef en Heilig Kruis in Mortsel)

“Ik haal zeer weinig vreugde uit onlinegebeden en -eucharistievieringen. Ik voel dan het gemis van de kerkgemeenschap. Het is wel boeiend om zo andere plaatsen te ontdekken waar liturgie gevierd wordt. Plaatsen waar ik zelf nooit naartoe zou rijden omdat die te ver weg zijn.” (Nick, parochie Sint-Amandus, Geel)

“De coronapandemie heeft me ook doen reflecteren over mijn zondagse aanwezigheid en me doen inzien dat ik Christus kan ontmoeten op vele manieren: in een persoonlijke wandeling in de natuur, in de relatie met mijn partner, in vrijwilligerswerk ... Ik moet eerlijk bekennen dat ik God soms vaker ontmoet buiten de eucharistieviering. De afwisseling tussen beide is de ideale balans.” (Nick, parochie Sint-Amandus, Geel)

“Samen vieren met gelijkgestemde parochianen is in mijn geloof diepgaander en zinvoller dan gestreamde vieringen. Meer sociaal contact met oude bekenden.” (Julien, parochie Sint-Jan Maria Vianney in Wilrijk)

### Is jouw beleving van het gemeenschapsgevoel in de Kerk veranderd na de coronapandemie?

“Fijn dat je terug mensen kunt zien. Sommigen kwamen een tijd niet naar de viering. Ik heb de indruk dat ik nu meer mensen zie in mijn lokale parochie. In de zondagskerk lijken er minder mensen te komen dan voorheen. Ik heb het gevoel dat er toch wel wat mensen hebben afgehaakt wegens corona. Misschien omdat in een zondagskerk gelovigen uit verschillende parochies samenkomen, wiens onderlinge band niet zo hecht is?” (Katrien, parochie Sint-Jozef en Heilig Kruis in Mortsel)

“Het is altijd fijn om met velen aanwezig te zijn in de viering. Maar het gemeenschapsgevoel ervaar ik ook na de viering, in de ontmoeting met anderen achteraan in de kerk. Het is jammer dat gelovigen na een dienst soms een wedstrijdje lopen om als eerste buiten te zijn.” (Nick, parochie Sint-Amandus, Geel)

“Na twee jaar corona merken we dat sommigen uit onze parochie niet meer naar de viering komen omdat ze overleden zijn. Voor anderen is het moeilijker geworden om zich te verplaatsen naar onze kapel. Daarom ben ik dankbaar om al wie ondanks zijn beperkingen toch naar onze kapel komen. Je lijkt het gemeenschapsgevoel nu intenser te ervaren.” (Irène, parochie Sint-Jan Maria Vianney in Wilrijk)



# SNOEIEN OM KWALITATIEF TE GROEIEN

“Hoe gaan we zo zorgzaam mogelijk om met geloofsgemeenschappen wanneer die samenvloeien of dienen samen te vloeien? Daarover braken de teamleden van de pastorale eenheid Heilige Christoffel (Heilige Drievuldigheid Berchem, Borgerhout (extra muros) en Deurne) en het vicariaat Antwerpen al een tijdje hun hoofd”, vertelt George Fleere, verantwoordelijke diaconie en solidariteit binnen het team van Heilige Christoffel. Eind 2021 volgden een vijftiental personen uit alle teams van alle pastorale eenheden (in wording) van het vicariaat Antwerpen een door Human Link op maat uitgewerkt vormingstraject.

## Rouwzorg

“Tot dan hadden we het over ‘rouwzorg’, wat samenvloeien zeker ook wel was en is. Het impliceert immers afscheid nemen van vertrouwde structuren, wat pijn met zich meebrengt. Tegelijk opent het nieuwe toekomstperspectieven. Het is snoeien om kwalitatief te groeien”, duidt George. De drie vormingsnamiddagen gingen dieper in op

wat ingrijpende veranderingen bij mensen en gemeenschappen kunnen teweegbrengen en reikten de deelnemers handvatten aan om die processen te begeleiden. De vorming en de gesprekken onderling gaven de nodige ondersteuning, kracht en goesting om met veel zorg gedreven verder te werken aan de dossiers van samenvloeiende geloofsgemeenschappen.

## Helder en snel

Eind maart kwamen de deelnemers opnieuw samen om hun ervaringen en vernieuwde inzichten met elkaar te delen en vragen te verzamelen met het oog op een door Human Link begeleid intervisiemoment tussen Pasen en Pinksteren. Heldere communicatie op het juiste moment is en blijft een prioritair aandachtspunt, alsook de gepaste snelheid waarmee allerlei knelpunten worden aangepakt. Kunnen en durven loslaten, alsook anderen hun gevoelens erkennen en respecteren, zonder zich daarvoor verantwoordelijk te hoeven voelen, werkt dan weer bevrijdend. Volgend werkjaar kunnen de deelnemers hun inzichten mogelijk delen met andere



© Ilse Van Halst

teamleden. Want in elke pastorale eenheid zullen er in de toekomst zulke samenvloeiingsprocessen plaatsvinden. En die brengen steeds pijn en verdriet met zich mee, maar hopelijk ook vernieuwende kansen en krachten.

## Betere vruchten

Laat dat nu net het motto zijn van het team van de pastorale eenheid Heilige Christoffel. George besluit gedreven: “Zoals je een wijnrank moet snoeien om betere vruchten te dragen, willen we opportuniteiten scheppen en gezonde groeikansen bieden om met de beschikbare mensen en middelen levende geloofskernen en geloofsgemeenschappen te vormen.” (Marc Philips)

# VERMOEID EN ENTHOUSIAST

Vacatures staan steeds langer open. In het onderwijs, in de zorg, maar ook in de Kerk. We zijn met alsmat minder medewerkers, terwijl er volop werk is. Tegelijk is er veel moeheid waar te nemen. Moeheid bij vaak oudere parochianen, moeheid bij vaak oudere priesters, moeheid bij vaak oudere vrijwilligers. Wie jong en enthousiast binnenkomt en bruisend van ideeën de handen uit de mouwen wil steken, botst nogal eens op de replek: “Dat heeft geen zin. Dat hebben we al geprobeerd.” Het gevaar dreigt dat jong enthousiasme zo snel uitgeblust geraakt, terwijl we het juist hard nodig hebben. Zowel vermoeidheid als enthousiasme komen overigens voor bij jong en oud, bij ervaren en onervaren.

## Een wereld van verschil

In de Federatie Antwerpen-Noord (gekaderd in de nog op te richten pastorale eenheid Antwerpen-Centrum) proberen medewerkers actief samen te werken. “Dat is helemaal niet zo moeilijk”, getuigt diaken Eric Bochar. “Priesters, diakens en pastoraal werkers van verschillende leeftijden vergaderen geregeld om uit te wisselen wat goed gaat, waar problemen zijn, wat er samen georganiseerd kan



© Saskia van den Kieboom

worden en hoe liturgische diensten verdeeld worden. Op vergaderingen wordt erover gewaakt om zowel de vermoeidheid als het enthousiasme te laten klinken.” Eric vervolgt: “Wanneer er sprake is van vermoeidheid, proberen we te bemoedigen. Wanneer er sprake is van enthousiasme, proberen we niet af te breken, maar te denken in mogelijkheden. Dat maakt een wereld van verschil.”

Net dankzij deze manier van werken hebben medewerkers elkaar goed leren kennen en vertrouwen, zodat ze snel raad kunnen vragen

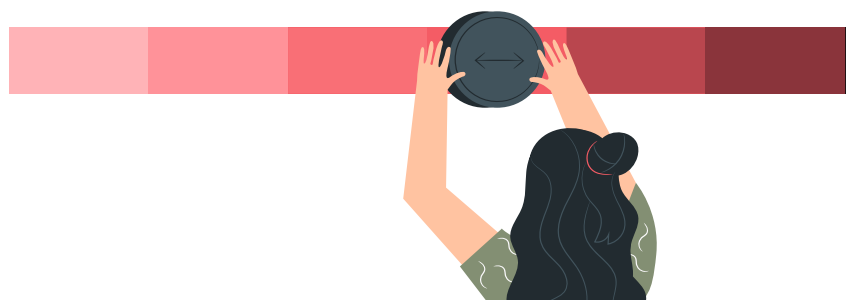
aan elkaar indien nodig. Eric licht toe: “Dat kan zowel gaan om praktische kwesties zoals het ruilen van een liturgische dienst, als over inhoudelijke zaken als hoe omgaan met bepaalde moeilijkheden binnen de catechesewerking. Het onderlinge vertrouwen is groot.”

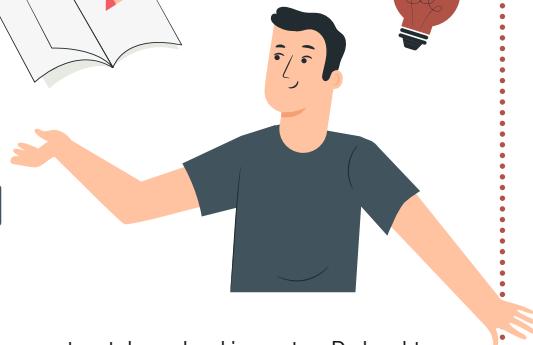
## Dat doet dromen ...

Dat de medewerkers verschillende leeftijden hebben, jong en oud en daartussen, ervaart iedereen als erg fijn. “Jongeren doen een beroep op de ervaring van ouderen, ouderen laten zich enthousiasmeren door jongeren”, weet hij. “De lijntjes zijn erg kort. Er is altijd wel iemand op wie je kan terugvallen. Tegelijk ontstaat er opnieuw een enthousiasme dat doet dromen. Dromen van nieuwe initiatieven, zoals catechetische en liturgische activiteiten voor volwassen catechumenen en het opnieuw verzorgen van liturgische diensten in twee woon-zorgcentra in de federatie.”

(Saskia van den Kieboom)

1 2 3 4 5 6 7





## DE KRACHT VAN HET GELOOF

Van thuis uit kreeg ze het sociale engagement met de paplepel ingegoten. De kracht van het geloof is haar drijfveer om zich dag na dag in te zetten ten dienste van haar medemens. En om vol te houden, ook al is het niet altijd gemakkelijk. Reinhilde Van Hecken uit Mortselsel, geëngageerd in de parochie Heilige Bernadette en aanspreekpunt voor diaconie in de pastorale eenheid Heilige Maria Magdalena, is een bezige bij.

### Eenzaamheid

Toen enkele plaatselijke afdelingen van Samana Ziekenzorg vijf jaar geleden stopgezet werden, werd besloten een Warme Buurt, een vereniging met een hart voor chronisch zieke en eenzame mensen, op te richten. Voor de coördinatie keek iedereen naar Reinhilde, net met pensioen. Ze bezoekt zelf mensen in eenzaamheid, houdt contact met de vrijwilligers en organiseert samenkomsten voor intervisie. "Vooral tijdens de coronapandemie verlopen die contacten vaak stroever. En als coördinator heb ik behoefte aan contacten met de naburige Warme Buurten." Bij het begin van de coronapandemie startte de pastorale eenheid met een telefoonlijn. "We wilden een luisterend oor bieden voor wie het moeilijk had en een praatje wilde slaan", legt ze uit. "Ik nam dat graag op mij. Tegen de verwachtingen in liepen er weinig telefoons binnen." Verwijzend naar Warme Buurt spreekt ze haar frustratie uit: "Iedereen heeft zijn mond vol over eenzaamheid. En toch is het heel moeilijk om die mensen te bereiken." Haar ogen lichten op: "Toch heb ik enkele mensen aan de lijn gehad die nood hadden aan een luisterend oor. Ik kon iets betekenen voor hen. Dat deed deugd."

Drie jaar geleden ging de parochie in op de uitnodiging van de protestantse Kerken in Mortselsel om een kerstmaal aan te bieden aan mensen in kansarmoede. Reinhilde hielp bij de praktische organisatie. Twee jaar geleden kon het niet doorgaan wegens de coronamaatregelen. De vrijwilligers keken niet naar wat niet kan, maar zochten naar openingen. "We focussen ons op wat wel kan", typeert Reinhilde de drive. "We besloten zelf feestpakketten samen te stellen en uit te delen. De voorbije kerstperiode trokken we het open naar Edegem. We riepen mensen op om koekjes te bakken en dessertjes te maken. We kregen veel respons. Dat was erg leuk. Tegelijk kwam er heel wat praktische organisatie en logistieke planning bij kijken." En hoewel ze het met hart en ziel deed, verliep het veel te hectisch en wil ze het volgende keer toch wat anders aanpakken." Ze vervolgt: "Het is hartverwarmend dat zoveel mensen meedoen. Alleen jammer dat het zo moeilijk is om mensen te vinden die mee de kar willen trekken."

### Afgeschreven?

Tijdens de coronapandemie zocht en vond Reinhilde geloofsvoeding en verdieping online. "Vooral bij het begin van corona had ik het zwaar omdat je als 65-plusser plots niets meer mocht. Je kon niet meer helpen in het woon-zorgcentrum, je kon niet meer zingen in het koor ... Ik voelde me afgeschreven", besluit ze. "Mogen zingen, zowel om het samen zingen als om de inhoud van de liederen, is ook een manier om de batterijen op te laden. Dat doet me deugd en helpt me om vol te houden. En de voldoening wanneer je anderen gelukkig kunt maken, niet zomaar even, maar diep in hun hart." (Ilse Van Halst)



© PE Maria Magdalena

## VOL PASSIE DOEN WAT JE GRAAG DOET ...

Voormalig advocaat Nick Schellekens combineert zijn baan als juridisch adviseur met een engagement in de Kerk. Na een presentatie door bisschop Bonny over de toekomst van de parochies in zijn toenmalige federatie verlangde Nick naar meer. "Niet veel later maakte ik deel uit van het parochieteam en genoot ik van de afwisseling tussen het zakelijke werk aan de balie en het menselijke contact in zo'n team", blikt Nick terug. Ook aan zijn taak als vormselcatechist beleeft hij veel deugd.

### Herbronnen

Omdat Nick graag voorganger in woord- en communiediensten wilde worden, vatte hij de lessen aan het HIGW aan. "Het was een rust- en herbronningsmoment tijdens de week. De inhoudelijke input sterkte me in mijn keuze: dit is mijn weg." Een nieuwe baan gaf Nick de kans om zulk een taak als voorganger op te nemen. "Ik had het er wel moeilijk mee om op zondag voor te gaan in een dienst waaraan gelovigen deelnemen die tijdens de werkweek als advocaat mijn tegenpartij kunnen zijn."



© Johan Van Lommel

Ondertussen kreeg de nieuwe pastorale eenheid Mozes meer vorm en werd Nick gecontacteerd om het team te versterken. "Enthousiast zei ik meteen 'ja'", vertelt hij. "Op de eerste vergadering bleek dat men mij het financieel en materieel beheer wilde toevertrouwen, omwille van mijn juridische opleiding. Hoewel ik dat begreep, ervoer ik het als een teleurstelling. Ik hield net van dat contrast tussen het zakelijke reilen en zeilen van de rechtbank en de warme kerkelijke wereld waar ik mijn hart kon laten spreken."

### Keuzes maken

Een en ander noopte hem tot keuzes. "Ik gaf mijn ontslag als verantwoordelijke financieel en materieel beheer en zette mijn opleiding aan het HIGW on hold om werk, gezin en mijn resterende engagementen in de Kerk te kunnen volhouden", aldus Nick. "Ik blijf wel aan boord als teamlid van de pastorale eenheid zonder functie om inhoudelijk mee te denken. Ik versla de vergaderingen, blij dat ik een bijdrage kan leveren."

Nick besluit: "Het blijft een frustratie dat ik niet meer engagementen kan opnemen. Ik merk immers dat er een tekort aan mensen is, terwijl iedereen tegelijk erg veeleisend blijft. Gelukkig geven mijn engagementen me telkens opnieuw energie om ervoor te blijven gaan. Dat is een belangrijke boodschap: laat mensen doen wat hen energie geeft." (Jan Caljon)

## SAMEN ZINGEN VERBINDT

De culturele sector heeft zwaar te lijden onder de coronacrisis. Concerten, optredens, voorstellingen en evenementen mochten niet plaatsvinden, wat voor veel financiële katers heeft gezorgd. Amateurgezelschappen hebben het moeilijk. Muziekorkesten en koren zagen veel van hun leden vertrekken. Repeteren en uitvoeren mocht niet, mensen ontwikkelden andere gewoonten en vonden een andere hobby. In die tijd waarin heel wat koren en orkesten noodgedwongen de boeken sloten, ontstond er in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal merkwaardig genoeg een nieuw koor voor volwassenen onder leiding van Anne Laure Dollie (30), student zang en koordirectie aan het conservatorium in Antwerpen, en organistitularis Peter Van De Velde.

### Kracht en hoop

Peter wilde al langer een volwassenenkoor opstarten om de Engelstalige mis en grotere vieringen op te luisteren. Een eerdere oproep botste op de lockdown. In september vorig jaar herhaalde hij zijn oproep, met succes.

Momenteel telt het koor acht vaste zangers, twee van elke stemgroep. Bij grotere vieringen en concerten sluiten extra zangers aan. “Eind 2021 en begin 2022 mocht er niet langer worden gerepeteerd wegens de opflakking van covid, zingen tijdens de vieringen was wel toegelaten. De vaste zangers zagen elkaar dan ook iedere zaterdag tijdens de viering. Al snel werden we een hechte groep. We deelden de vreugde van het samen zingen en, omdat er zo weinig kon, werd het sociale aspect steeds belangrijker. Na de viering samen iets drinken en bijpraten in De Plek werd een vaste waarde”, vertelt Anne Laure. “Samen zingen gaf een gevoel van verbondenheid en voldoening. Samen bouwen aan iets nieuws terwijl er zoveel niet kon, gaf en geeft kracht en hoop.”

### Leerproces

Samen zingen is een leerproces. Dat vraagt tijd en oefening. Het vraagt ook repetitie. “De zangers zijn erg gemotiveerd. Tijdens de beperkende coronamaatregelen studeerden ze thuis en hielpen ze elkaar bij het instuderen van de verschillende partijen dankzij digitale tools”, vertelt Anne Laure. “Het resultaat is niet perfect, maar mag er zijn. We keken er dan ook enorm naar uit om in real life samen te mogen repeteren.” (Saskia van den Kieboom)



© Saskia van den Kieboom

## ONDANKS DE JEUK

Betty Dockx (57) is muzikleerkracht en koorleidster. In Beerse dirigeert ze twee parochiekoren. Amabile bestaat al meer dan vijftientig jaar, ‘Zingen op zondag’ al bijna twintig jaar. De twee koren zingen elk eenmaal per maand de liturgie op zondag. En toen kwam corona. Geen vieringen meer. Ook geen gezellige huiskamerrepetities meer. Hoe overleefden ze de lockdown en het verbod om op zondag samen te komen? “We profiteerden van elke mogelijkheid die er wel was”, vertelt Betty. “Zo zongen we op Moederdag, 15 augustus 2020, met een kwartet vanaf de hoogzaal. Zo’n kleine bezetting was wel toegelaten, en we brachten zo toch wat warmte in de kerk. De zangers kunnen wel wat en ze werden uitgedaagd om terug naar de basics te gaan, a capella te zingen, vierstemmig. De mensen in de viering waren er ons dankbaar voor.”

### Lichtpunt

Evenzeer was er de bereidheid van de koorzangers om met Kerstmis een moment van samenhang te creëren. De nachtmis werd gezongen, met gekende liederen, voorafgegaan door één repetitie met mondklappers. De scouts serveerden nadien een coronaproof drankje in openlucht. Het was een lichtpunt in het coronajaar. Er werd ook een filmpje gemaakt, waarbij iedereen individueel voor zijn camera *One Wish* zong. Betty creëerde dat tot een mooi geheel. Het gaf moed in een periode waarin niets mocht.

### Chocolade

Met Pasen werden chocolade-eieren met een hartelijke paaswens verdeeld onder de koorleden. Het waren deugdlozende initiatieven. En nu? Nu er terug mag gezongen worden? “Iedereen is teruggekomen. Met Lichtmis zongen we en konden we veel jonge mensen een mooie viering geven”, blikt Betty tevreden terug. “Wanneer ik terugkijk, zijn we erin geslaagd om belangrijke momenten niet te laten schieten.” Koorlid Katrien beaamt: “Na de zoveelste woensdagavond en zondagochtend in de zetel begon het toch te kriebelen. De eerste echte repetitie na de lockdown voelde raar. Zingen met een mondklapper is niet evident. We moesten ook twee stoelen tussenlaten, dus je buur zong niet meer comfortabel in je oor. Maar wat een deugd deed het om terug te zingen ... En de mensen in de kerk? Die genoten met volle teugen! Net als wijzelf, ondanks de jeuk onder het vochtig geworden mondklapper.” (Lea Verstricht)



© Lea Verstricht

## CREATIEF PERSPECTIEF

Greet is al meer dan vijftientig jaar pastor in de psychiatrie. “Ik werk zowel met mensen met een mentale beperking, als op de open en gesloten opnameafdeling, en bij mensen die in een psychiatrisch verzorgingstehuis verblijven”, vertelt Greet, momenteel aan de slag voor zorggroep Multiversum, zowel in het hoofdgebouw als op de verschillende externe

campussen. “Wat de praktische uitvoering van mijn beroep betreft, viel de coronaperiode al bij al nog mee”, blikt Greet terug. “Zoals iedereen diende ik een mondklapper te dragen. Als er voldoende afstand kon gehouden worden tijdens gesprekken met patiënten, kon dat afgezet worden. Ik probeerde daarom steeds om mijn gesprekken te laten

plaatsvinden in een voldoende grote ruimte. In gesprekken met patiënten is de mimiek essentieel. Met een mondklapper viel die gezichtsuitdrukking nagenoeg volledig weg.”

### Ontredderd

“Voor onze bewoners daarentegen was de hele coronaperiode uitermate moeilijk”, weet Greet uit ervaring. “Heel veel personen kregen geen bezoek meer en begrepen vaak ook de regels niet,





## KRACHT VINDEN IN ELKAARS TALENTEN

In het woon-zorgcentrum Mariënhove, waar meer dan de helft van de bewoners vrouwelijke religieuzen zijn, bracht de covidcrisis de kwetsbaarheid maar tegelijk ook de kracht van het geloof in beeld. De pastorale dienst is – en bleef ook de voorbije twee jaar tijdens de coronapandemie – erg actief, zowel met het organiseren van religieuze diensten als met het uitdenken van ontspannende activiteiten, die steeds druk bijgewoond worden.

### Minder mobiel

“Tijdens de coronapandemie waren de verschillende bubbels noodgedwongen strenger gescheiden”, blikt Marc terug op de voorbije zware periode. “Dan werd de kapel vaak de ontmoetingsplek. Het belang van het samenzijn werd en wordt meer dan ooit naar waarde geschat. Ook daar komt de gezamenlijkheid sterk naar boven. Minder mobiele zusters brengen de nog minder mobiele zusters mee, dankbaar gebruik makend van elkaars talenten.

Het dagelijkse leven verloopt terug grotendeels in groep: maaltijden, koffiemomenten ... Ook de gebedsmomenten beleven we in groep: de dagelijkse viering,



© Animatie Mariënhove

de vespers, de lauden en uitzonderlijk een afsluiting of een rozenhoedje. Niet veel bewoners hebben een eigen televisie op de kamer. Ook televisiekijken doen ze in groep.”

“Gebed blijft essentieel voor de zusters. In coronatijd misten ze de eucharistie. Het was zoeken naar alternatieven”, vertelt Marc. “Het blijft pijnlijk dat op de uitvaart van zusters waar vaak tot tweehonderd nabestaanden aanwezig zijn, nu soms maximum dertig personen de dienst mochten bijwonen. Ook het kerkhof was tijdens de pandemie een belangrijke ontmoetingsplaats”, stipt Marc aan. “Behalve

het feit dat het een zonovergoten plek is, liggen er heel wat dierbaren begraven. De zusters zijn sterk betrokken op elkaar. Ze vormen als het ware een grote familie. Een van de zusters doet me tijdens een wandeling steevast bij elk graf halthouden om te vertellen over wie daar begraven is. Dat zijn mooie momenten.” Marc vervolgt: “Elke ochtend worden de zusters wiens sterfdatum het is, herdacht. Vaak komen mooie verhalen uit het verleden naar boven. We hebben ook aandacht voor de jarigen. Daardoor voelen ze zich sterk verbonden met elkaar.”

### Eenzaam

“Ik maak me zorgen dat die kennis, die levenservaring, en die rijkdom aan verhalen verdwijnt. Vaak zijn ouderen eenzaam, omdat ze langzaam maar zeker al hun leeftijdsgenoten rondom hen zien verdwijnen. De zusters kennen het ‘alleen wonen’ minder. Ze hebben altijd een thuis, en eerlijk gezegd, vraag ik me af of ze dat wel beseffen. Tegelijk vormen ze een gemeenschap, en hebben ze voor een roeping gekozen, niet voor elkaar, waardoor er soms best wel spanningen zijn tussen bewoners. Ook hier ligt een taak als pastor.”

### Een vervlogen traditie

Naast de sterkte van het op elkaar betrokken zijn, is deze gemeenschap getekend door een grote kwetsbaarheid. “De zusters maken deel uit van een traditie van tweehonderd jaar die stilaan aan het verdwijnen is. Het is niet meer haalbaar om het zelf allemaal nog te beredderen. En op dit moment staat er geen nieuwe generatie klaar om voort te zetten wat zij gedurende die tweehonderd jaar opbouwden”, besluit Marc. “Er werd wel een private stichting opgericht die de zaken zal behartigen. Niettemin verdwijnt een (samen)levingsstijl, een omgaan met tijd en inzet, engagement, gedrevenheid, geloof ... De zusters beseffen dat ten dele, en hebben er vrede mee. Het siert hen dat ze de fakkel doorgeven aan leken die zo goed mogelijk hun gedachtegoed en middelen zullen beheren. De zusters zijn dankbaar dat het niet zal stoppen. Het wordt anders, maar het is nog niet gedaan. Minstens voor nog eens tweehonderd jaar. *Ad maiorem Dei gloriam.*” (Jan Caljon)

waardoor ze psychisch onstabiel werden. Ze werden ook psychotisch en angstig omdat ze voortdurend vreesden dat ze besmet waren.” Op sommige plekken mocht Greet geen vieringen meer doen. “Alweer een onderdeel uit hun wekelijkse structuur dat wegviel. Op bepaalde momenten waren de mensen echt ontredderd”, vertelt ze. “We trachtten dat op te lossen met het inlassen van een bezinning en individuele momenten van aandacht. We gingen vaak zelfs bij

verschillende wooneenheden langs om een korte bezinning te houden en de communie uit te reiken. Al doende hebben we zo heel wat mensen beter leren kennen.” Ze vervolgt: “Vaak moesten we creatief zijn. Zo gebruikten we Taizéliederen in plaats van de homilie en betrokken we de bewoners vaak via interactie in het evangelie. Dat werd met gejuich onthaald. Zo ontdekten we tijdens de pandemie zaken die we zeker zullen meenemen in de toekomst.” (Jonathan Wuyts)



© Relevant-Wuyts



# DOOR HET JOODSE LAND

## HANDELINGEN ALS REISGIDS

➤ *Jezus is met mensen onderweg. Sterker nog, Hij komt mensen op hun weg tegemoet.*

➤ *Wat staan jullie toch naar de hemel te kijken?*

*Wie bekend is met het verhaal van Jezus, is tegelijk bekend met de regio van zijn optreden: 'het Joodse land', zoals Lucas het noemt (Lc 4, 44; 23, 5). Jezus reist door een afwisselend landschap met woeste plekken, vruchtbare stroken en rotsachtige gebieden. Hij trekt langs straten en pleinen, komt in synagogen en huizen. Zijn parabels vertellen over het leven op het land, over een zaaier, boer en wijngaardenier, over een schaap, vijgenboom en visnet. Als 'theoloog van de weg' begrijpt Lucas als geen ander dat plaatsen en tochten niet zonder betekenis zijn. Hoe reconstrueert hij de reisroute van Jezus?*

**David Godecharle**

Het evangelie begint op dezelfde plaats als waar het eindigt, en waar *Handelingen* dan weer begint: Jeruzalem. In de hoofdstad van het 'Joodse land' wordt het verhaal van God met Israël, met Jezus en met de christelijke gemeenschap in elkaar gevlochten. Lucas situeert de ouverture van zijn evangelie (1, 5 - 4, 13) vooral in Judea, maar met een slingerbeweging als het ware naar Galilea, en Nazareth in het bijzonder.

### Tussen Jeruzalem en Nazareth

De engel Gabriël brengt aan respectievelijk Zacharias (in "de tempel van de Heer", 1, 9) en Maria (in "een stad in Galilea, met de naam Nazareth", 1, 26) het nieuws van de komst van een zoon: Johannes en Jezus. Daarop "vertrok Maria met spoed naar het bergland, naar een stad van Juda" (1, 39) om haar vreugde met Elisabet, de moeder van Johannes, te delen. Omwille van een volkstelling ondernemen Jozef en Maria een stevige tocht "vanuit Galilea, uit de stad Nazareth, naar Judea, naar de stad van David die Bethlehem genoemd wordt" (2, 4). Jezus blijkt al van in de moederschoot onderweg.

Een tijdje na de geboorte leiden Jozef en Maria (vanuit Bethlehem?) hun kindje "opwaarts naar Jeruzalem" en keren na

het reinigingsritueel terug naar "hun stad Nazareth" (2, 22.39). Het gezin zal jaarlijks naar Jeruzalem pelgrimeren voor het paasfeest. Op een keer blijft de twaalfjarige Jezus achter. Zijn ouders vonden Hem pas na drie dagen in de tempel, bij zijn 'Vader', "terwijl Hij midden tussen de leraren zat, en naar hen luisterde en hen ondervroeg". Uiteindelijk keert het gezin terug naar Nazareth (2, 41.46.48.51).

### Door de woestijn naar Galilea

In het vijftiende regeringsjaar van keizer Tiberius (3, 1) zijn Johannes en Jezus volwassen (3, 23: Jezus is ongeveer dertig jaar). Johannes "ging overal in de Jordaanstreek een doop van bekering verkondigen tot vergeving van zonden" (3, 3, zie de aankondiging in 1, 80). Ook Jezus wordt gedoopt (3, 21-22). "Hij keerde vol van de Heilige Geest terug van de Jordaan, en werd door de Geest geleid in de woestijn, veertig dagen, terwijl Hij op de proef gesteld werd door de duivel" (4, 1-2a).

Na Jezus' woestijnervaring vangt Lucas met zijn versie van het publieke optreden van Jezus aan. De aankondiging is tegelijk een synthese: "Jezus keerde terug naar Galilea in de kracht van de Geest. Zijn faam verbreidde zich over heel die streek. Hij gaf onderricht in hun synagogen en werd door iedereen geëerd" (Lc 4, 15).

### Vanuit Nazareth ...

De eerste halte in het reisverhaal is "waar Hij was opgevoed", zijn 'vaderstad' (4, 16.23): 'Nazara'. Jezus ging "volgens zijn gewoonte op sabbat naar de synagoge" en leest er voor uit "een boekrol van de profeet Jesaja". De tekst is als volgt: "De Geest van de Heer rust op mij; daartoe heeft Hij mij gezalfd. Om aan armen de goede boodschap te brengen heeft Hij mij gezonden, om aan gevangenen hun vrijlating aan te kondigen en aan blinden het licht in hun ogen, om verdrukten in vrijheid te laten gaan, en een jaar af te kondigen dat de Heer welgevallig is" (4, 18-19, uit Jes 58, 6; 61, 1-2).

De woorden van Jesaja zijn een missionstatement: "Vandaag is het Schriftwoord dat u gehoord hebt in vervulling gegaan", bevestigt Jezus (4, 21). De toon is gezet. De ingrediënten op zijn weg liggen klaar. Jezus zal velen ontmoeten en zich soms terugtrekken. Hij krijgt te maken met allerlei posities op het spectrum van geloof over twijfel tot oppositie. Concrete dorpen worden er overigens niet veel genoemd (Kafarnaüm in 4, 31; 7, 1; Naïn in 7, 1; Betsaida in 9, 10; een dorp in 9, 52; 10, 38; Jericho in 18, 35; 19, 1). Hoe het ook zij, Jezus trekt rond om te leren, te genezen en te bidden. In zijn eigen woorden: "Ik moet de goede boodschap brengen van het koninkrijk van God" (Lc 4, 43).



➤ *Jeruzalem is het hoogtepunt van de weg van Jezus. Daar wachten Hem lijden en dood, maar ook zijn opstanding en hemelvaart.*

### ... naar Jeruzalem

Lc 9, 51 is een keerpunt. “Het gebeurde nu, toen de dagen van zijn opnemings hun voltooiing naderden, dat Hij het aangezicht richtte om naar Jeruzalem te gaan.” De plechtige taal verraadt de diepte van de reis, zoals al aangekondigd bij Jezus’ transfiguratie: “En zie, twee mannen spraken met Hem; het waren Mozes en Elia, die verschenen in heerlijkheid en zijn uitgang bespraken die Hij zou volbrengen in Jeruzalem” (9, 31).

Jeruzalem is het hoogtepunt van de weg van Jezus. Daar wachten Hem lijden en dood, maar ook zijn opstanding en hemelvaart. Lucas brengt bij herhaling in herinnering dat Jezus doelgericht onderweg is. “Hij trok verder door steden en dorpen terwijl Hij leerde en de reis maakte naar Jeruzalem” (13, 22). “Op zijn reis naar Jeruzalem trok Jezus door het grensgebied van Samaria en Galilea” (17, 11). “Hij nam de twaalf apart en zei tegen hen: ‘Kijk, we gaan op naar Jeruzalem en alles wat door de profeten is geschreven over de Mensenzoon zal volbracht worden’” (18, 31; ook 9, 53; 19, 28).

Nabij en in Jeruzalem komen er meer, en meer precieze, plaatsaanduidingen. Zoals het tafereel in 23, 27: “Overdag gaf Hij onderricht in de tempel, maar de nachten bracht Hij buiten de stad door op de zogeheten Olijfberg. En ’s morgens vroeg kwam heel het volk bij Hem in de tempel om Hem te horen.” Op het einde klinkt er nog iets door van Jezus’ roots. De vrouwelijke leerlingen die de getuigen zijn van zijn dood, begraving en het lege graf “waren Hem samen gevolgd vanaf Galilea” (23, 49, zie ook 23, 55; 24, 10; 8, 2-3).

### Naar Emmaüs

De opstanding en verschijning(en) van Jezus zijn geen statische gebeurtenissen. Wanneer

twee niet nader genoemde leerlingen, compleet ontgoocheld na de kruisdood, onderweg zijn naar het dorp Emmaüs, stapt Jezus op hen af en “ging met hen mee” (24, bv15). Zo zet Jezus als verrezen Christus het patroon van zijn optreden ‘in het Joodse land’ voort. Hij is met mensen onderweg. Sterker nog, Hij komt mensen op hun weg tegemoet.

### Terug naar Jeruzalem

In Emmaüs aangekomen, ligt het accent op het *blijven*. “Blijf bij ons, want het is tegen de avond en de dag neigt ten einde”. En hij ging binnen om bij hen te blijven.” Bij het nemen, zegenen, breken en toereiken van het brood ontstaat een nieuwe dynamiek. “Hun ogen werden geopend en ze herkenden hem.” De maaltijd na een trektocht: het had eigenlijk een rustmoment moeten zijn, en misschien was het dat ook wel (24, 28-32). In ieder geval, “hetzelfde uur nog stonden ze op en keerden naar Jeruzalem terug” (24, 33). Hun weg gaat door.

**“De tafelgemeenschap staat niet op zich, maar is deel van een traject. Een traject waarin Jezus met mensen onderweg is.”**

De tafelgemeenschap – het moment van herkenning – staat niet op zich, maar is deel van een traject. Een traject waarin Jezus met mensen ‘onderweg’ is (24, 32). Een traject ook waarin Hij zich als de ‘verrezen Heer’ laat kennen en verkondigen. Een traject ten slotte waarin de leerlingen met elkaar willen delen

wat er op hun levensweg is gebeurd (24, 35-35). Pas als dat traject aangevat is, kan Jezus zich voluit laten zien, in Jeruzalem: “Zie mijn handen en mijn voeten: ik ben het zelf. Betast me en zie” (24, 39).

### Al heen, nog niet weer

Nu moet nog gebeuren wat in 9, 51 werd voorspeld: zijn opnemings. Inderdaad, Jezus “werd in de hemel opgenomen” (Lc 24, 51, buiten de stad tot bij Betanië in v. 50). “Hij werd voor hun ogen omhooggeheven, en een wolk onttrok Hem aan het gezicht” (Hnd 1,9; op de Olijfberg in v. 12). En toch ..., ook dat is het niet eindstation van Jezus’ route. Dat wordt onmiddellijk duidelijk.

“Terwijl Hij zo heenging en zij nog naar de hemel stonden te turen, stonden er opeens twee mannen in witte kleren naast hen, die zeiden: ‘Galileëers, wat staan jullie daar toch naar de hemel te kijken? Deze Jezus, die van jullie is weggenomen en in de hemel is opgenomen, zal op dezelfde manier terugkomen als jullie Hem naar de hemel hebben zien gaan’” (1, 10-11).

### Wederkomst

Jezus’ hemelvaart is het ‘heen’ in een ‘heen en weer’-beweging. De laatste beweging stelt Lucas ons nog in het vooruitzicht: de ‘wederkomst’, of, in meer technische termen, *parousia*. Volgens de Duitse jezuiet en theoloog Karl Rahner zijn “de verrijzenis en hemelvaart van Jezus het begin van een proces dat onomkeerbaar is, doorgaat in de heilgeschiedenis van individuen en volkeren en tot voltooiing komt in de *parousia*”. Wanneer? Dat weet niemand, tenzij de Vader (1, 7; zie ook Mc 13, 32). Intussen is Jezus “verhoogd aan de rechterhand van God” (Hnd 2, 33; 5, 31). Van daaruit blijft Hij met zijn Kerk onderweg, in de kracht van de Geest.



# VONKEN EN VUUR

KOM JIJ OOK OP 6 JUNI NAAR TURNHOUT?

➤ *Het vicariaatsteam Kempen werkt aan een vierkante meter voor het pinksterevent op 6 juni.*

*Het zal vonken en vuur geven, ongetwijfeld, op 6 juni in Turnhout. Dan knettert de diocesane ontmoetingsdag 'Als een lopend vuurtje' door de stad. Als feestelijke afsluiter van onze tocht door en met 'Handelingen van de Apostelen' en als vurige aansporing om aan een Kerk van morgen te werken. **De ontmoetingsdag bijt alvast de spits af door lijnen uit te gooien naar de brede samenleving** en gaat maar graag in op de uitnodiging van de stad Turnhout om samen een vredeswandeling uit te stippelen en die van het Sint-Jozefcollege om samen activiteiten op poten te zetten op maat van kinderen en jonge gezinnen.*

**Ilse Van Halst**

"Met een vredeswandeling willen we de universele boodschap van vrede en verdraagzaamheid ook in onze stad laten klinken", duidt Francis Stijnen, eerste schepen van de stad Turnhout. "Na de terreuraanslagen in Parijs en Brussel trokken er twee vredesmarsen door Turnhout. We willen dat thema onder de aandacht houden." Hij vervolgt: "Religie mag geen basis zijn voor conflict en haat, maar moet verbindend kunnen werken tussen mensen. We ervaren dat deze positieve ingesteldheid leeft bij de verschillende religieuze streekingen en organisaties in onze stad."

## Transformatie

"De stad Turnhout is de laatste decennia sterk gegroeid en snel heel divers geworden met bewoners uit verschillende landen van de wereld, met andere culturen, gebruiken en religie", schetst de schepen. "Voor een plek die zich vroeger opwierp als hoofdstad van de stille en katholiek-gelovige Kempen is dat een enorme transformatie, die de nodige groeipijnen met zich meebrengt en waarbij zich daarbovenop ook een toenevende armoedeproblematiek voegt. Wat is onze identiteit? Hoe leven we op een positieve manier samen? Hoe pakken we de problemen aan? Het is een greep uit de vele vragen die vandaag op ons afkomen."

De stad zet sterk in op integratie van nieuwkomers, buurtversterkende initiatieven en strijd tegen armoede, maar is ook blij met de positieve inzet van burgers en religieus georiënteerde organisaties. Stijnen denkt daarbij aan onderwijs, ouderenzorg, ziekenzorg, armoedebestrijding en gemeenschapsvorming in wijken en parochies. "In momenten van crisis ervaren we vaak de solidariteit onder de bevolking, ongeacht cultuur, afkomst of religie. Dat is bemoedigend." Hij besluit hoopvol: "Wie weet, inspireert 'Als een lopend vuurtje' burgers, ongeacht hun overtuiging of levensbeschouwing, tot nieuwe of vernieuwde engagementen in de stad ..."

## De Bijbel op muziek

"Het Sint-Jozefcollege in hartje Turnhout haalt bewust steeds meer de banden aan met de parochie", duidt Anne-Marie Daemen, directeur van de basisschool. "Daarom willen we als school graag meewerken aan de diocesane ontmoeting en een waaier activiteiten uitwerken op maat van onze kleuters en kinderen." Ze spoort haar team leerkrachten aan om met hun leerlingen een Bijbelverhaal muzisch voor te stellen. "We zijn een jezuïetenschool. Jezus is ons voorbeeld. De Bijbel

is een prachtig middel om ons geloof en dat van onze leerlingen te voeden. Dat vlammetje van het geloof willen we doorgeven."

Alle kunstwerkjes worden op 6 juni tentoongesteld onder de luifel op de speelplaats. De school is een van de haltes op een korte wandeling, ideaal voor gezinnen met jonge kinderen en buggy's. Een quiz daagt jong en oud uit om te raden welk verhaal wordt uitgebeeld. "Voor de kleuters dachten we doe-activiteiten uit zoals meevaren op de ark van Noah die op de speelplaats zal opgesteld worden, een Bijbels hindernissenparcours of het knutselen van theelichtjes met een verborgen boodschap die tevoorschijn komt als het vuurtje aangestoken wordt", denkt Annemie luidop. "Die kunnen ze tijdens de gezinswandeling een plekje geven in de kapel in de Herentalsstraat."

"We zijn een erg multiculturele school", motiveert Anne-Marie. "We vinden het belangrijk om respect op te brengen voor de manier waarop elk zijn geloof beleeft en om tussen de verschillende godsdiensten en culturen verbinding te maken in het geloof. Daarom willen we vanuit de school het geloofsgesprek met kinderen en jongeren, en via hen met jonge ouders, blijven aangaan."

Ook jij bent welkom op 6 juni in Turnhout. Inschrijven is handig, maar vrijblijvend. Meer op [www.bisdokumentwerpen.be](http://www.bisdokumentwerpen.be) of [www.handelingen.be](http://www.handelingen.be).

# VORMSELS

VERSPREID  
OVER HET JAAR

januari



februari



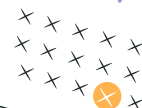
maart



april



mei



juni



december



november



oktober



september



juli



augustus



*Mei is traditioneel de communie- en vormselmaand. De nieuwe beleidslijn voor de vormselvieringen die vorig jaar in ons bisdom uitgeschreven werd, biedt parochies en pastorale eenheden de mogelijkheid om het vormsel over het hele jaar te spreiden. Dat is een hele stap omdat mensen het archetypische beeld van het vormsel in de paastijd moeten loslaten. De parochie Onze-Lieve-Vrouw-Tenhemelopgenomen in de stad Antwerpen kiest er alvast voor om in september te vormen, in de pastorale eenheden Heiligen Martha en Maria, en Immanuel is men volop bezig met de denkoefening.*

*Ilse Van Halst*

## Een nieuwe dynamiek

*Al ruim twintig jaar viert de parochie van de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal de eerste communie en het vormsel samen met de zeven binnenstadparochies van Antwerpen. Nu kiest ze ervoor om het vormsel naar 24 september te verplaatsen en over twee jaar te spreiden.*

“Hiervoor zijn meerdere redenen”, duidt Edmond Ceku, medewerker van de parochie van de kathedraal. “Organisatorisch brengt het een betere werkverdeling met zich mee, omdat beide niet meer vlak na elkaar

gevierd worden in de paastijd. Tegelijk doen we de laatste tien jaar inspanningen om de voorbereiding van de catechese sterker te koppelen aan de eucharistieviering. Vonden de catechesebijeekkomsten vroeger

plaats in kleine groepjes op woensdag en zaterdag, nu komen eerstecommunicanten en vormelingen éénmaal per maand een volledige zondag samen en betrekken we ook ouders, broers en zussen erbij. ▶



Met FamCat willen we net bruggen slaan tussen het doopsel, de eerste communie en het vormsel, door goede catechese aan te bieden voor alle leeftijden, zodat de betrokkenen niet alleen op de zondag van de bewuste sacramenten mee het geloof komen vieren, maar gedurende het hele jaar, omdat ze zich deel van een gemeenschap voelen.”

Hij vervolgt: “Ondertussen brainstormden we al even over manieren om van het vormsel, momenteel een eindpunt in het laatste jaar van de basisschool, gevolgd door examens en een lange vakantie, een begin van een ‘op weg gaan in het geloof’ te maken. Gaandeweg groeide de idee om de vormselvoorbereiding over twee jaar te spreiden.”

## Coronapandemie

Tijdens dat proces dwongen de maatregelen om de coronapandemie in te dijken de catechesewerking om de datum van het vormsel te verschuiven naar eind oktober. “Rijkelijk laat”, blikt Edmond terug. “De kinderen zaten ondertussen in het eerste secundair en hadden andere dingen aan hun hoofd.” Om de onderlinge band te behouden organiseerde de parochie begin september een ‘terugkomdag’ in Scherpenheuvel. “Een superervaring”, stelt Edmond vast. “De vrees dat velen zouden afhaken bleek ongegrond. De vormelingen keken ernaar uit elkaar terug te zien. Je voelde dat ze een stap naar volwassenheid gezet hadden.” Eind september volgde een familieviering en eind oktober het vormsel. “Nadien merkten we meteen het verschil met de vorige jaren”,

vervolgt Edmond aangenaam verrast. “Waar de catechesewerking tevoren stilviel na het vormsel, zagen we nu iedereen terug in de viering de volgende zondag. Om foto’s uit te wisselen, bij te praten ... Er was geen dood moment meer. Dat gaf een totaal andere dynamiek.”

## Engagement

Aldus bevruchtte corona de denkoefening. “Dachten we eerst aan het vijfde en zesde jaar van de basisschool, de ervaringen tijdens de coronapandemie brachten ons op het idee om de vormseldatum in het midden van die twee jaar te plannen, nl. begin september, na een voorbereidend jaar in het zesde leerjaar van de basisschool, en gevolgd door nog een jaar vormselcatechese”, neemt Edmond ons mee doorheen het denkproces. “De vormselviering in september nodigt dan uit tot nadenken: hoe gaan we verder in ons leven? Want je laten vormen is niet enkel de Heilige Geest ontvangen, het is ook een engagement voor de toekomst.”

Ondanks de angst voor veranderingen onthaalden de catechisten het voorstel positief. “Tijdens hoofdzakelijk digitale huisbezoeken bespraken we het voorstel met de ouders”, schetst Edmond de aanpak. “Velen waren verrast, sommigen vonden het merkwaardig, want ‘is het vormsel niet altijd in mei?’. Maar ze konden begrip opbrengen voor onze redenering. De praktijk zal nu moeten uitwijzen hoe dit verhaal verder verloopt.”

› FamCat zet in op een nieuwe catechesebeleving met alle zintuigen: horen, zien, ruiken, voelen, smaken ... en geloven.



## Aan de tekentafel

*In de parochie Sint-Elisabeth in Zoersel, in de pastorale eenheid Heilige Martha en Maria (Malle-Zoersel), viel het beleidsvoorstel om de vormseldatum te verplaatsen niet op een koude steen, maar wil men niet overhaast te werk gaan. Praktische zaken en verwachtingen maken een eventuele verschuiving immers niet vanzelfsprekend.*

“Het voorstel tot verplaatsing bereikte ons in volle coronatijd, op een moment waarop we erg druk waren met de uitgestelde vormselviering in het najaar en het opstarten van het nieuwe werkjaar. Er was weinig ruimte om ten gronde over de vraag na te denken”, zegt Stefan Willems, inmiddels bijna een jaar verantwoordelijk voor verkondiging en catechese in de pastorale eenheid, actief in de Sint-Paulusparochie en voor de vormselvoorbereiding ook in Sint-Elisabeth. “Tegelijk gaat het in onze ogen om meer dan een louter praktische oefening.”

## Uitdaging

Sofi Van Ussel, vormselcatechist in Sint-Elisabeth, beaamt. “Het is een fantastische uitdaging om gezinnen en parochies terug levendig op elkaar te betrekken in een geloofscontinuüm.”



Het is een uitnodiging tot een reflectie over wat we willen bereiken op lange termijn en hoe een initiatiesacrament als het vormsel in dat kader past." Ook al leeft het gevoel van urgentie niet, zo plaatst de nieuwe beleidslijn de zoektocht naar wat het betekent om vandaag samen Kerk te vormen op de agenda.

## Swag

Sint-Elisabeth werkt reeds een achttal jaren aan een concept van gezinscatechese naar het model van FamCat (zie blz. 13-14). Onder de roepnaam Swag, wat 'cool' betekent in jongerentaal, maar voor ons 'Samen werken aan geloven', wordt sinds dit jaar ook samengewerkt met de eerstecommunicanten. "We schakelen over vanuit de vaststelling dat de afstand van ouders tot het vormselsacrament van hun kinderen steeds groter werd", verduidelijkt Sofi. Stefan vervolgt: "In het Swagverhaal ervaren we dat ouders bewust vragen naar verdieping en reflectiekaders. Een verschuiving van het vormsel naar het najaar, waarbij het niet zozeer eindpunt, maar opener zou zijn, sluit mooi aan bij de idee van dat geloofscontinuüm."

"Momenteel verloopt het overleg over catechese op het niveau van de parochie. In de pastorale eenheid moeten de verschillende parochies eerst qua pastorale visie op eenzelfde lijn komen," denkt Sofi luidop, "vooral we ons vanuit die gezamenlijke visie over de kwestie van catechese kunnen buigen en de wijze waarop sacramenten daar een plaats in hebben. De vormseldata worden dan een logisch vervolg." Ze droomt van een leerplatform of een proefproject. "Als je aan de tekentafel gaat zitten om je plan uit te tekenen, is het belangrijk dat je alle betrokkenen in dialoog meeneemt. De vraag komt nu terecht bij mensen die al overvraagd zijn. We hopen op ondersteuning, middelen en deskundigen die ons bij dat proces van onderscheiding en de uitrol kunnen begeleiden."

## Als het stormt ...

Ziet Sint-Elisabeth het wel zitten, de parochie Sint-Paulus in Westmalle houdt vast aan de meimaand. "In ons catecheseproject komt een vormsel in september (zoals wegens de coronamaatregelen vorig jaar) op een verkeerd tijdstip. Na twee maanden vakantie viel onze groep vormelingen uiteen, omdat ze het secundair aanvatte in verschillende scholen en werden overdonderd door de vele nieuwe veranderingen", meent catechist Veerle Luyts. "De eerste communie is naar

het tweede studiejaar verhuisd, omdat er in het eerste al genoeg nieuwe ervaringen zijn. Om dezelfde reden willen we het vormsel graag in het zesde leerjaar behouden. Als het stormt, is het onmogelijk om te zaaien."

## Gedragverandering

Stefan vult aan: "Een datum verschuiven veronderstelt een gedragsverandering. Dat is soms moeilijk, zeker voor ouders die enkel nog via het vormsel van hun kinderen een connectie met de kerkgemeenschap hebben. Dan moet je in dialoog gaan met hen over de betekenis en het waarom van het vormsel. In ieder geval willen we bij het verschuiven van een datum een keuzevrijheid behouden voor alle parochies zodat gezinnen kunnen kiezen tussen een vormselviering in het voor- of najaar." Hij benadrukt: "Op deze weg willen we ook bewust oog hebben voor de energie van iedereen en niemand overbelasten."

In juni komen we opnieuw samen om te luisteren naar elkaar."

## Vrijheid

Sofi zou graag nog extra overlegmomenten inlassen. "We vinden evenwel tijd noch middelen om dat in te plannen", betreurt ze. "Om van zulke oefeningen een succes te maken, is er een zekere mate van vrijheid nodig, die vandaag door praktische overwegingen niet gegeven wordt. Denk maar aan het feit dat het contingent vormheren wordt toegewezen op het niveau van de pastorale eenheid."

"Ook hier spelen praktische overwegingen. Het aantal vormheren is immers beperkt", meent Veerle. Ze besluit: "We hoeven niet allen hetzelfde te doen, maar laten we streven naar eenheid in verscheidenheid. Laten we het goede van de traditie behouden en aan het mooie van het nieuwe koppelen."



› Gezinnen in synodale dialoog in de parochie Sint-Elisabeth in Zoersel.



# Werken in zijn wijngaard



In de pastorale eenheid Immanuel (Aartselaar, Boechout, Hove, Kontich, Lint, Vremde, Waarloos) is de parochie Sint-Leonardus voorstander van het verplaatsen van het vormsel in het volgende werkjaar naar 7 oktober 2023, maar nam ze nog geen beslissing. “We zijn volop bezig met de denkoefening in onze pastorale eenheid”, duidt Kris Van Der Auwera, verantwoordelijke verkondiging en catechese. Hij trommelde betrokkenen op om samen op de vragen van ‘Relevant’ te reflecteren: **“Het is interessant om daarover van gedachten te wisselen. Zo kunnen we andere parochies helpen in hun denkproces.”**



› “We kunnen de ervaringen uit de coronatijd gebruiken als hefboom. De vormsels in een kleine bubbel, zonder veel poeha, recht naar de essentie, vonden velen beklijvend”, zegt Rudi De Reys.

Kris hoopt nog een of meerdere van de tien parochies in de pastorale eenheid bereid te vinden om deze kans te grijpen: “Zo wordt het praktisch haalbaar om de vormseldatum te verschuiven, omdat de vormheer van het bisdom niet voor één enkele parochie tot hier kan komen. Vormen mag geen bandwerk worden, ook niet voor vormheren. Ook zij mogen er toch godsvreugde aan beleven.” Rudi De Reys, linker- en rechterhand van Kris voor het vormsel, zowel binnen het parochieteam van Sint-Leonardus in Aartselaar als op het niveau van de pastorale eenheid voor het vormsel, beaamt: “Er zijn nadelen. Dat ontkennen we niet, maar we zien ook heel wat voordelen.”

## Het enige land ter wereld

Na de vergadering waarop de bisschop en vicaris Wim de nieuwe beleidslijn voorstelden, was Rudi wat terughoudend: “Ik vond het eerst jammer dat de band met de paastijd doorbroken wordt, maar vond het bij nader inzien toch niet zo'n slecht idee. Wist je dat we het enige land ter wereld zijn dat vormt in die periode? Ja, dat heeft een sterke symboliek, maar tegelijk worden we als gelovigen opgeroepen om heel

het jaar door Pasen te vieren.” Hij vervolgt: “Waarom doen we niet zoals de leerlingen toen Jezus hen riep: ‘Kom en volg mij.’ Er was niemand die twijfelde: ‘Waarom ik? Zou ik dat wel doen?’ Nee, ze lieten gewoonweg hun boeltje achter en volgden hem.”

## Argumenten

“Er zijn meerdere argumenten pro verschuiving”, meent Kris. “Door een datum te prikken in het najaar is het vormsel niet langer een eindpunt, zoals het nu de facto meestal is, maar wordt het een nieuw begin.” Rudi beaamt: “We opteren bewust voor oktober, zodat we begin september nog een terugkoment kunnen organiseren en we buiten de schoolstart met de eerste drukte van de overgang naar het secundair onderwijs blijven.” Kris vervolgt: “Doordat we de catechese niet afsluiten in mei, hebben we bovendien een langer werkjaar. Die extra tijd is waardevol, omdat de praktische zaken dezelfde blijven en we dus tijd winnen om in te zetten op inhoud.” Rudi vult aan: “We kunnen ook de twee werkjaren catechese laten overlappen zodat de nieuwe

vormselkandidaten een catechesemoment hebben met de kersverse vormelingen, die zo het vuur kunnen doorgeven.”

Hij denkt luidop: “De vakantiemaanden, wanneer de catechese even stilvalt, zouden een bezinningsperiode kunnen worden. We kunnen kinderen op pad sturen met ‘huiswerk’ zoals een bezoek aan een kerk met de opdracht een foto te nemen met hun smartphone en er op een volgende bijeenkomst over te vertellen.” Kris vult aan: “Tegelijk kunnen ze hun ouders bevragen over het vormsel, want laten we eerlijk zijn, wanneer wisselen ouders en kinderen van gedachten over de betekenis van het vormsel?”

## Zwemmen

In de toekomst willen de vormselverantwoordelijken de vormselwerking losweken uit de parochies om ze op het niveau van de pastorale eenheid te organiseren. “Vormelingen kunnen zwemmen over parochies heen”, legt Kris uit. “We denken aan drie werkingen, een thematische, een op zaterdag voor de kinderen die voetballen op zondag, een op zondag voor wie tennist op zaterdag.” Op een vormselcontact met ouders kondigden beide heren de nieuwe beleidslijn omtrent het vormsel reeds aan. De reacties waren gemengd. “Verandering is steeds moeilijk”, weet Rudi. “We kunnen de ervaringen uit de coronatijd gebruiken als hefboom. De vormsels in een kleine bubbel, zonder veel poeha, recht naar de essentie, vonden velen beklijvend.”

Rond deze tijd zijn de vormselcoördinatoren in gesprek over alle argumenten voor en tegen. “Ieder mag zijn zeg doen. We wijzen niets af maar overleggen, zodat we een gedragen beslissing kunnen nemen”, benadrukt Kris. Rudi besluit: “We mogen nooit vergeten dat we aan het werk zijn, niet in mijn wijngaard, maar in de wijngaard van de Heer.”

Op 18 juni zijn alle catechisten welkom op een nieuwe editie van de interdiocesane catechistendag in Grimbergen en Vilvoorde. Info bij de Interdiocesane Commissie voor Catechese op [www.kerknet.be](http://www.kerknet.be).







# SWINGENDE KERK

GEZINNEN OP WEG MET JEZUS

*Kijk je uit naar een modeme Kerk, met eigentijdse activiteiten? Wil je de traditie en waarden van eerste communie en vormsel respecteren en tegelijk kiezen voor een heel nieuwe aanpak? Ben je benieuwd wat dit betekent: als gezin samen op weg met Jezus? Dan is Rupelkerk Sint-Franciscus (de pastorale eenheid Boom-Rumst) 'the place to be'. Men maakt er van een nood – een gebrek aan catechisten – een deugd: **de voorbereiding op eerste communie en vormsel wordt toevertrouwd aan de gezinnen** van de communicanten en vormelingen.*

**Marc Philips**

De beleidstekst *De pastorale eenheid in het bisdom Antwerpen* is geen dode letter in de Rupelkerk, die op de eerste plaats een luisterende Kerk wil zijn. Zo werden in 2020 de ouders van de communicanten en vormelingen bevestigd: (1) Wat vinden jullie het belangrijkste in je leven? (2) Waarom kiezen jullie ervoor om jullie kind(eren) voor te bereiden op eerste communie of vormsel? (3) Wat verwachten jullie van de Kerk? De bevestiging werd door 230 ouders ingevuld met volgende topantwoorden per vraag: (1) gezin – (2) traditie en waarden – (3) een moderne warme plek waar iedereen welkom is.

## Het patroon doorbreken

En dus besloot het team van de pastorale eenheid Sint-Franciscus om het klassieke patroon van vieren en geloofsoverdracht te doorbreken. “Samen met de jonge gezinnen – die we centraal stellen – kozen we ervoor om op zoek te gaan naar raakvlakken tussen hun verlangens en de boodschap van Jezus. We geven hen de kans daar actief aan mee te werken, als trekker of als medewerker, hetzij in de werkgroep inhoud hetzij in de werkgroep animatie en logistiek. Zo bouwen we aan een gastvrije Kerk, waaraan ieder die wenst met zijn of haar talenten een steentje kan bijdragen. Als team vergezellen en begeleiden we dat vernieuwingsproces”, aldus bruggebouwer Chris Stoffelen.

Het eerste werkjaar van ‘Gezinnen op weg met Jezus’ verliep noodgedwongen nagenoeg volledig digitaal wegens de coronamaatregelen. “We ondervonden dat die digitale weg ook onverwachte kansen bood. Daarom organiseren we ook in soepelere en postcoronatijden een aantal activiteiten gedeeltelijk digitaal”, duidt kersvers pastoor Herman Augustijns, die in september 2020 Sint-Anna-ten-Drieën (Linkeroever) ruilde voor de Rupelkerk. “Zo worden ‘Naamopgave en Barmhartigheid’ en ‘Kruisaanvaarding’ op onze website [www.rupelkerk.be](http://www.rupelkerk.be) ingeleid met een filmpje. Naast een inleidend woord door pastoor Herman volgen de nodige instructies en verduidelijkingen, telkens met een warme uitnodiging om mee te doen”, vult Chris aan.

**“Elke derde zaterdag van de maand is er een jongegezinneviering.”**

“We hopen dat in Rupelkerk Sint-Franciscus het besef mag groeien dat het op weg gaan met Jezus niet hoeft te eindigen na de eerste communie of het vormsel, maar dat Jezus’ manier van leven en Gods liefde

een blijvende inspiratiebron en meerwaarde kan zijn”, benadrukt Herman. De eerste jongegezinneviering bracht de jonge gezinnen van de 90 eerstecomunicanten en de 111 vormelingen van de lichte 2021-2022 samen op 19 maart in de Heilig Hartkerk in Boom. Sindsdien vindt elke derde zaterdag van de maand een jongegezinneviering plaats.

## Dromen

“Als team zijn we blij dat we het aandurfden om met dat out of the box-project te antwoorden op de opdracht uit de beleidstekst om als pastorale eenheid ‘mensen uit alle mogelijke achtergronden opnieuw te laten kennismaken met Jezus, met wie Hij is en wat Hij voor ons kan betekenen”, aldus Herman. Hoopvol vult Chris aan: “We dromen dat we op die manier mogen bouwen aan een moderne, swingende Kerk die verder gaat.”

## Knipoo

“Over verder gaan gesproken ...”, vult Herman aan. “Het is de bedoeling om het jongegezinne-op-weg-met-Jezus-traject in de loop van de volgende jaren verder uit te bouwen met doopsel- en huwelijks catechese.” Met een knipoo naar de diocesane ontmoeting op pinkstermaandag in Turnhout besluit hij: “Want dit zich voortdurend vernieuwende project dient als een lopend vuurtje verder te gaan.”



# SOS OEKRAÏNE

## KAPUCIJNEN VANGEN VLUCHTELINGEN OP

*Het is geen alledaags beeld. Kinderen verkleed als draak en prinses die rondrennen in het anders zo rustige kapucijnenklooster aan de Ossenmarkt in Antwerpen. Mama's die nog wat ontbijt klaarmaken, helpen met het bereiden van het middagmaal of zelf wat boodschappen doen. Het lijkt op een normale doordeweekse dag, maar dat is het niet. De moeders en kinderen ontvluchtten Oekraïne, dat van de ene dag op de andere oorlogsgebied is geworden. Ze hebben er een lange angstige reis op zitten. Ze hebben alles moeten achterlaten: hun huis, hun baan, hun echtgenoten die het land verdedigen, hun ouders en grootouders die de lange vlucht niet aankunnen. Hun toekomst is heel onzeker.*

**Saskia van den Kieboom**

Valda, een van de Oekraïense vrouwen, heeft dringend medicijnen nodig. Op weg naar de apotheek praat ze aan een stuk door. "Ik probeer al een aantal dagen mijn ouders te bereiken. Ze zijn nog in Oekraïne, maar ik krijg hen maar niet te pakken", vertelt ze. De wanhoop klinkt door in haar stem. "Misschien werkt de internetverbinding niet goed. Misschien lukt het wel om te bellen ..." Eerst een simkaart kopen dan maar. "Waar kan ik daarvoor best heen?", vraagt ze moedig. Ze houdt zich sterk: "Met Google Maps kom ik er wel. Ik durf het wel aan." Valda spreekt goed Engels. Ze studeerde in Frankrijk en wil nu snel Nederlands leren om dan uit werken te kunnen. Ze ziet zich hier wel wonen: "Antwerpen is een mooie stad", meent ze. "Op het net vond ik al meerdere adressen waar taalcursussen gegeven worden." Maar dan komen de tranen terug: hoe zou het met haar familie zijn? En eigenlijk wil ze toch het liefst terug naar Oekraïne. "Dat is mijn thuis", zegt ze eenvoudig. Ze kan de gruwel van de oorlog nog steeds niet geloven.

In het klooster spelen de kinderen volop. Enkele mama's steken een handje toe. Ze zijn blij dat ze iets om handen hebben. Normaal staat een kokkin de broeders bij om de dagelijkse maaltijd te koken, maar nu schuiven plots ruim dertig mensen extra mee aan tafel. Helpende handen zijn dan ook meer dan

welkom. In de Poolse gemeenschap klonk een oproep, die alvast gehoor vond bij Kasia uit Stabroek. "Het is het enige wat we kunnen doen: helpen", zegt ze gedreven. "Die oorlog is zo vreselijk. Mijn hart huilt als ik de beelden op televisie zie. Ik kan niet anders dan helpen. In Stabroek heb ik een inzamelingsactie gehouden, een vrachtwagen vol spullen die ik volgende week zelf naar de grens van Oekraïne rijd. Mijn zoon gaat ook mee."

### Zonder aarzelen

Ook komt er hulp vanuit de omliggende parochies in Antwerpen-Noord. Sandra, een jonge student uit de Sint-Eligiusparochie, is Iraki, maar woont al heel haar leven in Antwerpen. Ze is lid van de Chaldeeuwse gemeenschap. Via haar parochie hoorde Sandra dat er vrijwilligers nodig waren. Ze aarzelde geen moment, ook al heeft ze het druk met haar studie. Ook uit de parochie Heilig Hart steken vrijwilligers graag een handje toe. Luc Vansina, de gardiaan van het kapucijnenklooster, heeft de handen meer dan vol. Maar toen

er een beroep werd gedaan op de burgerzin om vluchtelingen op te vangen, twijfelde hij geen moment om hen uit te nodigen in het klooster. "Er is plaats genoeg hier", zegt hij. "Uiteraard is het geen langetermijnoplossing, maar ze zijn in ieder geval veilig. Er dient nu verder gezocht om die mensen een goede huisvesting te geven. Momenteel is er enorm veel solidariteit. Ik hoop dat zo zal blijven. Wat over een paar weken? Wat als de oorlog lang blijft duren? Dan zal de solidariteit nog veel meer nodig zijn."

### Hoop

Eenmaal de inschrijvingen rond zijn, kunnen de kinderen naar school, maar de mama's zullen ook graag iets om handen hebben. Stad Antwerpen is volop aan het bekijken hoe er taalcursussen gegeven kunnen worden. De Oekraïense vrouwen in het klooster zijn alvast enthousiast. Valda is inmiddels terug van haar expeditie simkaart. Opgewekt dat het gelukt is, nu maar hopen dat ze snel haar familie kan bereiken ...

Steun is welkom via het Consortium 12-12 (BE19 0000 0000 1212) of via Caritas International (lid van het Consortium) op BE88 0000 0000 4141 met vermelding van '4147 Oekraïne'. Stortingen vanaf 45 euro zijn fiscaal aftrekbaar. Meer info op [www.caritasinternational.be](http://www.caritasinternational.be). Info over overheidsinitiatieven die de eerste opvang van vluchtelingen organiseren op [www.info-ukraine.be](http://www.info-ukraine.be) en [www.vlaanderen.be/vlaanderen-helpt-oekraïne](http://www.vlaanderen.be/vlaanderen-helpt-oekraïne). Beschikbare plaatsen om vluchtelingen op te vangen kan je steeds melden aan de burgerlijke overheid van je stad of gemeente via [#PlekVrij](https://twitter.com/PlekVrij).

# ESTAFETTE

EEN VRIJWILLIGER UIT DE KERK  
AAN HET WOORD

*Semir Yaramis, Chaldeeus christen,  
biedt Onze-Lieve-Vrouw onderdak.*



© Frank Bahmüller



“Toeval of niet, Semir Yaramis (43 jaar) heeft wat met ‘Maria’. Ze neemt een belangrijke plaats in ten huize Yaramis. Niet alleen waakt een groot Mariabeeld over de woonkamer, Semirs echtgenote luistert naar de naam Mariya, en alsof dat nog niet genoeg is, bouwde Semir voor zijn woning aan de Rode Dreef 34 in Wijnegem een designkapel voor het Mariabeeldje dat bij zijn overburen stond.

## Verkommeren

“Toen dat huis verkocht werd, kon Maria er niet blijven”, vertelt Semir. “Het beeldje lag op de grond en het kapelletje verkommerde. Dat kon ik niet aanzien. Buurman Chris Kefel sprak me aan op zoek naar een oplossing. Ik heb haar opgenomen in mijn huis en onderdak gegeven.” Hij grapt: “Ze woonde zowaar een klein jaar bij ons in.”

Buurman Chris Kefel (63), geboren en getogen in de wijk en actief in het wijkcomité, ontfermde zich vroeger over het beeldje. “Het staat al in de straat sinds 1955. Het was eigendom van een katholiek echtpaar. In mei tooiden ze dat beeldje altijd met een wit-blauwe bloemenkrans. Toen de nieuwe eigenaar van de woning met het kapelletje begin deze eeuw verhuisde, vroeg ik of ik me over het beeldje mocht ontfermen. Zo verhuisde het naar de Rode Dreef 27, waar ik mijn zaak had. Ik timmerde een houten kapelletje, schilderde het blauw en plaatste het beeldje erin. Tot ik onlangs mijn zaak verkocht en er een nieuw onderkomen diende gezocht voor Maria. Want we wilden haar in de wijk houden, waarmee haar geschiedenis zo verstrengeld is, als beschermvrouw

en uit respect voor de nazaten van het katholieke echtpaar. Semir bood meteen zijn hulp aan. Het is mooi hoe er rond dit beeld een samenwerking ontstaat tussen verschillende mensen en culturen.”  
“Als ik kan helpen, doe ik dat graag”,

**“Het is mooi hoe er rond dit Mariabeeld een samenwerking ontstaat tussen verschillende mensen en culturen.”**

relatieve Semir bescheiden zijn aandeel. “Geloof is een deel van mijn leven.” Zijn echtgenote knikt bevestigend. “Ons geloof maakt ons sterk. Het doet ons hopen en vertrouwen in een betere toekomst voor onze kinderen.” Semir en Maria behoren tot een kleine minderheid Chaldeeuse katholieken in Antwerpen. “Onze gemeenschap telt een 150-tal christenen uit Turkije, Irak en Syrië. Elke zondag zijn we welkom in de Sint-Eligiuskerk in Antwerpen. Dan vieren we samen in het Aramees, onze voertaal. De Chaldeeus-katholieke Kerk staat onder leiding van de Chaldeeuse patriarch in Bagdad, in unie met Rome.”

Eind 1991 vluchtten Semirs ouders, Chaldeeuse christenen, net als vele andere dorpsbewoners, uit het oosten van Turkije naar België. Ze belandden in Antwerpen, waar Semir opgroeide. Ondertussen stichtte hij zelf een gezin en

vestigde hij zich in Wijnegem, toevallig net tegenover een Mariakapelletje. Net als Semir heeft deze Maria heel wat gereisd, om nu een vaste stek te vinden voor zijn woning.

## Strak modern

Beroepshalve wist Semir, die een bouwonderneming runt gespecialiseerd in renovaties, goed hoe dit aan te pakken. “Eerst vroeg ik toestemming aan de gemeente om een gedeelte van de berm voor onze woning te verharderen. Zodra dat geregeld was, goot ik eind december een betonnen sokkel. Daarop plaatste ik een glazen vitrine in een stalen frame, dat mijn Poolse overbuurman aanleverde. Ja, als burens slaan we de handen in elkaar om ons Mariabeeldje te behouden voor de toekomst.”

Het is geen klassieke kapel dat deze Maria heeft gekregen, maar een strak modern onderkomen. “Het past in deze oude wijk”, legt Semir zijn keuze uit, “waar heel wat mensen woningen aan het renoveren zijn. Als iedereen hier in een opgeknapt huis woont, dan verdient Maria toch zeker ook een gerenoveerde kapel, niet?”

## Een bank

Onlangs plaatste de gemeente Wijnegem een bank bij de nieuwe kapel. “Dat is fijn. Iedereen is welkom bij haar. Daarom ook staat ze net buiten onze omheining op de berm. Nu kan iedereen hier even verpozen tijdens een wandeling, of bij Maria komen bidden, haar danken of haar bescherming inroepen”, vertelt hij.

*Ilse Van Halst*



# BRAND!!!

## KATHEDRAAL DOORSTAAT VUURPROEF

*Branden in historische kerkgebouwen zijn bepaald geen zeldzaamheid. Het inferno in de Parijse Notre-Dame leerde dat het ook bij ons wel eens bittere ernst zou kunnen zijn. Brandpreventie van zowel gebouw als collectie is daarom doorslaggevend. Luc Coremans, coördinator evenementen en tot 6 maart intern preventieadviseur in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal in Antwerpen, schreef mee aan het scenario van terreinoefening PANODA, niet toevallig de afkorting van Parijs NOTre-DAME, die op vrijdag 25 maart een virtuele dakbrand op Antwerpens mooiste ensceneerde. Ze doorstond de vuurproef met glans.*

**Nathalie Milio**

“Toen ik hier in 2017 startte, had mijn voorganger al veel en vooral degelijk werk verricht. De structuur was er, veruit de meeste procedures stonden op punt, enkel een praktisch intern noodinterventieplan (NIP) ontbrak”, schetst Luc. “Zo’n noodplan opstellen is erg intensief. Het bestaat uit veiligheidsprotocollen en scenario’s schrijven, jaarlijkse controles en opvolging in administratieve tools. Gelukkig leg je dat traject niet in je eentje af en mag je daarbij rekenen op ondersteuning van verschillende veiligheidspartners. Zo krijgt de kathedraal hulp van de brandweer, de stad en de provincie.”

### Tijd winnen

Na de verwoestende brand van 15 april 2019 in de Notre-Dame in Parijs kwam alles in een stroomversnelling terecht. Provinciegouverneur Cathy Berx en eerste gedeputeerde Luk Lemmens riepen kathedraaldirectie, brandweer, politie en stad met spoed rond de tafel met de boodschap: waar staan we, wat kunnen we verbeteren, en vooral: welke lessen trekken we hieruit? “Parallel aan die overlegmomenten die tot eind 2021 liepen, werkte ik met de brandweer de gedetailleerde grondplannen van de vijf verdiepingen van de kathedraal verder uit”, vervolgt Luc. “In geval van een calamiteit of noodgeval is die cartografie, als onderdeel van het NIP, ook digitaal raadpleegbaar in de brandweerwagens die uitrukken. Zo winnen we kostbare tijd.”

Zelfs aan een beschermingsplan voor de kunstwerken en rijke collectie werd gedacht. Na evacuatie van het personeel en akkoord van de brandweer verloopt die evacuatie via een top 20-prioriteitenlijst met daarop de meest kostbare stukken. “Ik durf gerust zeggen dat we bij de kathedraal toch behoorlijk ver staan in België op gebied van preventie en brandveiligheid”, klinkt het trots. “Dat danken we aan het professionele team waarop we kunnen rekenen en aan de opbrengst van de 350.000 bezoekers jaarlijks die ons toelaat om zulk een professionele werking te ontplooiën. Elke werknemer moet op elk moment de nooddiensten kunnen bellen. Ik herhaal het graag en vaak: met een aantal kleine ingrepen kan je een grote ramp voorkomen. Lokale parochies en kerkfabrieken die hun brandveiligheid willen verbeteren, vragen ons trouwens geregeld om advies.”

### Tienduizend liter Scheldewater

Noodplannen schrijven is één ding, ze uittesten en inoefenen is letterlijk van levensbelang. Op 13 juni vorig jaar vond al een grootschalige blusoefening plaats met twaalf brandweerwagens en veertig brandweerlieden waarbij per minuut tienduizend liter Scheldewater werd opgepompt. Toen werd het Digitaal Interventie Plan voor het eerst gebruikt. Op 18 januari 2022 demonstreerde de Rotterdamse brandweer nog haar blusrobot

in de kathedraal voor haar Antwerpse collega’s. Op 25 maart volgde inzetoefening PANODA met evacuatie van figuranten en een belangrijk luik crisiscommunicatie.

“25 maart was de kers op de taart van het harde werk van de voorbije drie jaar. Het oefenen en coördinatieteam werkte een uitdagend en realistisch scenario uit voor de hulpdiensten: een dakbrand, ontstaan tussen de brandgevoelige torens en houten gebinten, vereiste onmiddellijke bluswerken en evacuatie. Maar liefst tachtig figuranten werkten samen.”

### President Biden

Bij een echte calamiteit vat de interne crisiscel post in het parochiecentrum in de Heilige Geeststraat 21, om onder andere medewerkers op te vangen na evacuatie. PANODA ging niet zover, maar de protocollen zijn wel beschikbaar. Ook de beloofde drone van de civiele bescherming moest op het nippertje noodgedwongen aan de grond blijven. Wegens het bezoek van Amerikaanse president Joe Biden aan ons land was het luchtruim boven de kathedraal tijdelijk een no-flyzone. En omdat kennis en ervaringen delen zo belangrijk is, woonden behalve evaluatoren uit de Parijse Notre-Dame ook figuranten van PARCUM, het Museum en Expertisecentrum voor religieuze kunst en cultuur, de oefening bij.

Ondanks enkele lastminutewijzigingen blikt Luc tevreden terug: “PANODA was voor mij het sluitstuk van mijn job als preventieadviseur in de kathedraal. Het was een intense maar plezierige periode met veel uitdagingen. Sinds onze eerste vergadering drie jaar geleden zijn er grote stappen gezet en paktten we noodzakelijke werkpunten aan. Blijven oefenen en bijsturen is en blijft cruciaal. Mijn ervaring neem ik mee. Veiligheid is immers een belangrijk criterium bij elk evenement.”

# DE KIOSK

## MEDEDELINGEN



› Sommige kinderen uit het bijzonder onderwijs kunnen geen catechese volgen met de andere kinderen en volgen een bijzonder traject. Ook zij zijn samen met Jezus, ouders, vrienden en met elkaar op weg in hun leven als christen. Samen op weg. Dat was het motto van de viering in de Sint-Benedictuskerk in Mortsel waarin de kinderen van Ritmica, vrije basisschool voor buitengewoon onderwijs, de eerste communie of het vormsel ontvingen op 12 februari.

### ONTTREKKING AAN DE EREDIENST

Bij decreet van 15 maart 2022 heeft mgr. Bonny de kerk van **Onze-Lieve-Vrouw-Onbevlekt-Ontvangen** (Saunierlei 45) in Hemiksem en het bijhorende altaar, per 15 maart 2022 onttrokken aan de eredienst en teruggebracht tot een profaan en niet onwaardig gebruik, zoals bepaald in canon 1212, 1224 § 2 en 1238 CIC.

### EIGEN DIENSTEN

Matthias **Baeyens**, voorheen stafmedewerker binnen het vicariaat Kempen, werd per 1 februari 2022 benoemd tot adjunct van de bisschoppelijk vicaris, bevoegd voor het dekenaat Zuiderkempen, voor een periode van zes jaar.

Nicolas-Alexander **Goossens** werd per 1 maart 2022 aangeworven als stafmedewerker binnen het vicariaat Kempen, voor een periode van zes jaar.

Op 1 april 2022 ging Ann **Huber** met pensioen als administratief medewerker bij de vormingsdienst CCV in het bisdom Antwerpen. Ze was in dienst sedert 1 februari 1999.

Steven **De Schampheleare**, adjunct van de bisschoppelijk vicaris, voorheen bevoegd voor de dekenaten Noorderkempen en Zuiderkempen, biedt sinds 1 februari 2022 voltijds ondersteuning aan het dekenaat Noorderkempen.

Isabelle **Van der Linden** werd per 1 maart 2022 aangeworven als financieel administratief medewerkster binnen het diocesaan economaat.

### BENOEMING(EN)

Jozef **Jef Barzin**, priester van ons bisdom, werd per 1 februari 2022 benoemd tot administrator in de parochies Antwerpen, Sint-Laurentius, *Schoonbroek-Rozemaai*, Antwerpen-Ekeren, Sint-Lambertus, en Antwerpen-Ekeren, Sint-Theresia van het Kind Jezus, *Bunt*. Hij behoudt zijn overige functies.

Peter **Houleberghe**, diaken van ons bisdom, werd per 1 april 2022 herbenoemd tot coördinator van de Opleiding Pastoraal Handelen, voor een periode van zes jaar. Hij behoudt zijn overige functies.



› Vorig jaar ging Ann Huber met pensioen als medewerker bij het CCV. Tot voor kort nam Ann ook de administratie van 'Relevant' voor haar rekening. Omwille van de coronamaatregelen was het even wachten vooraleer we haar konden uitwuiwen. Haar afscheidsfeestje op een van de eerste zonovergoten lentedagen was dan meteen ook een blij weerzien.

### OVERLIJDEN

Luc **Donckers**, priester van ons bisdom, overleed in Deurne op 10 maart 2022. Hij was onder meer actief als parochievicaris in Mol en Deurne. Daarnaast was hij verdediger van de huwelijksband in het toenmalige officialaat van het bisdom Antwerpen (1998-2003), rechter bij de Interdiocesane Rechtbank van Eerste Instantie (2003-2012), pastoraal rusthuiswerker in Stabroek (2011-2018) en onderpastoor en parochievicaris in Antwerpen, Sint-Willibrordus (2011). Luc werd geboren op 3 juni 1962 in Turnhout en daar tot priester gewijd op 23 mei 1994.

Josephus **Jozef Verberck**, priester van ons bisdom, overleed in Boechout op 27 maart 2022. Hij was onder meer actief als onderpastoor in Rijkevorsel, Sint-Jozef (1950-1951), pastoraal rusthuiswerker in woon-zorgcentrum Zonnestraat in Lint (1951-1956) en onderpastoor in Antwerpen, Onze-Lieve-Vrouw-Boodschap, *Luchtbal* (1956-1963). Van 1963 tot 1973 was hij medewerkend priester in Antwerpen-Wilrijk,

GZA-groep, campus Sint-Augustinus, en vervolgens aalmoezenier in de toenmalige Kliniek Heilige Familie en Algemeen Kinderziekenhuis Antwerpen (1973-1987). Jozef werd geboren in Ekeren op 8 april 1924. Hij werd tot priester gewijd in Mechelen op 23 juli 1950.

### STOPZETTING

Anne-Marie **Daemen** nam per 17 februari 2022 ontslag als verantwoordelijke financieel en materieel beheer in de pastorale eenheid Heilige Nicolaas van Poppel. Ze behoudt haar overige functies.

Petronella **de Leeuw** nam per 17 februari 2022 ontslag als verantwoordelijke diaconie en solidariteit in de pastorale eenheid Heilige Nicolaas van Poppel en als lid van dat team.

Robert **De Loght** nam per 22 februari 2021 ontslag als verantwoordelijke financieel en materieel beheer in de pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius en als lid van dat team.

De bisschop stelt er prijs op bij deze gelegenheid zijn medewerkers van harte te danken.



# LERENSLANG

VERBREDEN EN VERDIEPEN

› *Waarom geen vormingsaanbod doen voor een breed publiek?*

*Wie een vorming voorbereidt, vormt zich eerst een beeld van het doelpubliek: richt de vorming zich tot een brede doelgroep dan wel eerder tot een specifiek publiek? De diocesane vormingskalender bundelt de vormingen voor een brede waaier geïnteresseerden. Ze worden aangesproken op hun belangstelling: cultuur of literatuur, theologische onderwerpen of Bijbel. Daarnaast biedt het vicariaat Diocesane Diensten ook vormingen aan welomschreven doelgroepen aan. De afbakening gebeurt op basis van de opdracht of taak. Bij de planning rees de vraag: **hoe zorgen we ervoor dat specifieke en algemene vormingen elkaar versterken?** Of anders gezegd: waar verbreden en verdiepen we ons aanbod?*

**Myriam Smits**

Voor teamleden van een pastorale eenheid organiseert het vicariaat Diocesane Diensten voor elk domein twee keer per jaar een vormingsbijeenkomst. De onderwerpen van die vormingen overlappen elkaar zelden. Elk werkveld kent immers zijn eigen thema's. En ook de actualiteit geeft aanleiding tot eigen topics.

Voor de werking van het team betekent die manier van werken enerzijds een rijkdom aan inzichten: elke verantwoordelijke voor een bepaald deelgebied brengt immers de inzichten van zijn specifieke vorming binnen in het team. Anderzijds is het voor een taakverantwoordelijke niet altijd evident om die nieuwe inzichten te delen met collega-teamleden en ze te vertalen naar de brede situatie van de pastorale eenheid.

## Een nieuwe weg

Vanuit die ervaring besloten we dit voorjaar een nieuwe weg in te slaan: de vormingen voor de teamleden catechese en liturgie werden op elkaar afgestemd. Ten eerste omdat beide vormingen eenzelfde onderwerp behandelden, elk vanuit hun specifieke invalshoek, namelijk *Dies Domini* (De Dag van de Heer), de apostolische brief van de heilige paus Johannes Paulus II. Daarnaast waren de teamleden liturgie en catechese ook uitgenodigd om de vormingen van hun collega-teamlid bij te wonen. Het voordeel van die werkmethode is dat per team

twee mensen kennismaakten met de betreffende apostolische brief.

## Breed publiek

Tegelijk is het thema van de apostolische brief *Dies Domini* ook de moeite waard voor een breder publiek. In de planning naar het volgende werkjaar werkt het vicariaat verder op de gedachte van verbreding en verdieping. Waarom niet een aanbod doen voor een breed publiek, werkzaam op het terrein van catechese en liturgie over dat document? De inhoud wordt dan verder verspreid en gedeeld.

Zo herhalen we in het najaar het vormingsaanbod, dat eerst enkel bedoeld was voor teamleden van de pastorale eenheid, ook voor andere vrijwilligers. Op die manier maakt een steeds grotere groep kennis met hetzelfde gedachtegoed. Voor wie meer wil weten over de apostolische brief, bieden we bijvoorbeeld in de Geloofsschool 2022-2023 een lezingencyclus aan waarin we bepaalde topics uit *Dies Domini* hernemen en uitdiepen. Of een vorming over een boek van McGrath, waarover meer in het volgende nummer van *Relevant*.

## Best Practices

Het idee van verbreding en verdieping passen we niet alleen toe op catechese en liturgie.

Op de Best Practices, een vorming voor alle teamleden van een pastorale eenheid over een actueel onderwerp in het pastorale werk, worden telkens ook andere vrijwilligers uitgenodigd. Als een pastorale eenheid bijvoorbeeld aan de slag wil gaan met een best practice, gepresenteerd op die bijeenkomst, is het handig dat meerdere medewerkers uit die pastorale eenheid het verhaal hebben gehoord. Daarnaast kan ook elke geïnteresseerde in het thema bij zulk een vorming aansluiten. Verder diepen de Best Practices soms ook een eerder gehouden studiedag uit. Zo bood een best practice over rouw in tijden van corona in november een vervolg op de studiedag over dat onderwerp.

## Ratjetoe

Zitten de mensen wel te wachten op voorliggende verbreding en verdieping? Dat is een moeilijk te beantwoorden vraag. Voor de ene persoon is elke extra aangeboden vorming een vorming te veel, voor de andere roept elke vorming weer nieuwe vragen op die om een antwoord vragen. Wat we wel weten, is dat we met die verbreding en verdieping tegemoetkomen aan de verzuchting: "Wat een ratjetoe aan vormingen? Zit er wel een lijn in?" In de vormingen in de diocesane vormingskalender van volgend werkjaar zal een lijn zitten. Aan de deelnemer om die lijn te ontdekken.



# DOORKIJK

## BEZINNING

© Hilde Welfens

➤ *Als pastor wil je oog hebben voor alle facetten van iemands identiteit.*

## OP HET SNIJPUNT VAN VERHALEN

*“Yada’ (Hebreeuws): als persoon ten diepste betrokken zijn op het verhaal van de andere”*

(Lieve Orye, *Zorg voor het verhaal*, 10 maart 2022).

Aandacht voor spiritualiteit vraagt aandacht voor alle mogelijke inspiratiebronnen die je daarbij op weg kunnen zetten en voeden. Spiritualiteit is een bron voor alle levensdomeinen en dient dynamisch opgevat te worden. Zo sluit het goed aan bij een holistische visie op mens-zijn. De centrale waarden van de zusters van Berlaar – eenvoud, liefde en gastvrijheid – zijn belangrijke bronnen waaruit geput wordt om bewoners en medewerkers nabij te zijn.

### Eenvoud

Ieder van ons is op zijn eigen manier mens. En mens kan men pas zijn door verbinding met anderen. Hieruit vloeit gelijkwaardigheid voort. In een steeds meer divers wordende samenleving, die meer multicultureel en multireligieus wordt, zal dat eenvoudige vertrekpunt, dat ieder van ons steeds mens is, belangrijk(er) zijn om elkaar met het nodige respect en de nodige openheid te benaderen. Het is een verhaal van samen op weg gaan, met respect voor de eigenheid van elk individu en diens leefwereld.

Ik wil dan ook die leefwerelden binnenbrengen in de nieuwe (t)huis van bewoners, steeds met voldoende verbinding met de samenleving buiten. Ik geloof dat onze verhalen nooit van ons alleen zijn. Het is waardevol om de verschillende invloeden

erop te erkennen. In de dagelijkse contacten verrijken we elkaar en leren we nieuwe verhalen kennen die ons nieuwe wegen laten bewandelen, ook in onze levens buiten het woon-zorgcentrum.

### Liefde

Een wezenlijk kenmerk van zorg is dat die verder gaat dan het louter ‘nabij zijn’. Ik wil bewust rekening houden met de volledige persoon die een bewoner is, in zijn uniciteit, met diens pijnpunten en gevoeligheden. In de huidige samenleving leven vaak verhalen die onze bewoners beschrijven als ‘oud’ en ‘afgeschreven’. In huis en als pastor wil ik een tegengeluid laten klinken, waarmee ik aandacht heb voor alle identiteiten en rollen die een bewoner bekleedt of bekleed heeft: moeder/vader, zoon/dochter, fabrieksarbeider/gemeenteraadslid, voetballer/kaatspeler enzovoort. Het is pas op het snijpunt van al die verhalen dat iemands levensverhaal in zijn totaliteit naar boven komt.

Door in te zetten op verbondenheid tussen medewerkers, bewoners, familie en samenleving wil ik een sfeer van geborgenheid creëren, waarin men tijd kan nemen om te reflecteren over de levensverhalen die men geleefd heeft en de toekomst die er nog is. Als pastor wil ik daarbij naast de bewoner staan en mee die weg gaan. Ik probeer ten

diepste betrokken te zijn op de verhalen die onze bewoners me vertellen. Als pastor tracht ik eveneens bewoners en medewerkers op een positieve manier te benaderen en verder te kijken dan het eerste beeld dat iemand van zichzelf laat zien. Ik hecht eraan om iedere persoon – verhaal per verhaal – te leren kennen, verhalen die steeds opnieuw en anders verteld (kunnen) worden. Gedurende dat proces zou het mogelijk moeten zijn om zoveel mogelijk facetten van iemands identiteit(en) te belichten. Ik beschouw het als mijn taak om ieder zoveel mogelijk zichzelf te laten zijn in al zijn verscheidenheid.

### Gastvrijheid

Ook gastvrijheid is een belangrijke notie in het pastorale werk binnen een woon-zorgcentrum. Bewoners, familie, vrijwilligers en medewerkers moeten zich welkom kunnen voelen. Ik wil openstaan voor alle verhalen van mensen en in dialoog met die verhalen mijn steun afstemmen op wat mensen werkelijk bezighoudt. Zorg in dialoog is voor mij belangrijk om al onze levensverhalen op elkaar af te stemmen. Enkel zo kunnen we de zorg en ondersteuning bieden waar mensen echt naar vragen. Enkel zo kan ik de naaste zijn, die ik zelf zo graag zou hebben.

### Elise Rondelez

*Pastor in woon-zorgcentrum Sint-Michaël Essen*

# ESCAPEROOM

*Beeld je eens in ... Met een groepje vrienden, met je collega's, met een werkgroep, met je gezin ... ben je opgesloten in de kerktoren, het columbarium of een torenzaal van de kerk Onze-Lieve-Vrouw Sint-Middeles in Turnhout. Plezier, spanning, de adrenaline giert door je lijf ... Samenwerken, puzzelen, mysteries ontrafelen, tips vinden, out of the box denken ...*

Samen stappen we in de leefwereld van Paulus. Ook hij kreeg te maken met diverse beproevingen en uitdagingen. Hij moest die aangaan om te kunnen ontsnappen over de hoge stadsmuren. Hij moest van zijn blindheid genezen, moest vluchten over de muren van Damascus en stond voor de uitdaging om het christelijke geloof te verspreiden over de hele wereld.

## Ontsnappen

Voor de diocesane ontmoetingsdag 'Als een lopend vuurtje' op 6 juni in Turnhout ontwerpt IJD Antwerpen twee escaperooms op basis van het Paulusverhaal met tal van leuke uitdagingen. In een escaperoom wordt een team 'opgesloten' in een kamer met maar één doel: ontsnappen! Vind de uitgang en bevrijd jezelf net zoals Paulus dat deed met de hulp van Christus.

## Speurneus

De escaperooms zijn zeker niet de enige activiteit van IJD Antwerpen op die dag. Zo pakt IJD ook uit met een fantastisch Cluedospel. In de verschillende workshops op het pinksterevent zullen tal van tips je als een echte detective aan het werk zetten.



## ZOMERINITIATIEVEN

IJD biedt elk jaar kampen en reizen aan in binnen- en buitenland. Dat is dit jaar niet anders. Aan welke valies hang jij jouw label?

**Voor wie graag in het binnenland blijft, zijn er Zomerzin en Zomervuur.**

We trekken dit jaar naar het kapucijnenklooster in Meersel-Dreef.



**Zomerzin** biedt jongeren tussen elf en zestien jaar de kans om kennis te maken met en te groeien in de vreugde van het geloof.



**Zomervuur** is een zomerkamp voor jongeren van zestien tot en met drieëntwintig jaar. Samen wakkeren

we het vuur in onszelf en in anderen aan. Zomervuur, dat is kamperen in tenten, zwemmen in het meer, lachen tot je niet meer bijkomt en aan een knetterend kampvuur mijmeren over leven en geloof.

Je kan er ook voor kiezen om mee te gaan op OD - Ontmoetingsdagen of op OJP - Orval Jeunes en Prière (Orval Jongeren in Gebed). OD vindt plaats in Sint-Denijs-Westrem. Het is zeven dagen op kamp gaan met meer dan honderd jongeren. Samen spelen, ravotten, het stil maken, op avontuur gaan, bidden, elkaar ontmoeten ... Tijdens OJP kan je tot rust komen in de abdij van Orval, er proeven van de schoonheid van de liturgie en van het bidden met de Bijbel, ontdekken wat het woord van God jou vandaag kan leren en hierover delen met tochtgenoten.

**Voor wie liever wat grenzen verlegt, bieden we kampen in het buitenland aan:**



(Als)  
God in  
Frankrijk

Voor deze zomerreis trekken we naar een grote landelijke villa in Mazille in Frankrijk, vlak bij het klooster van de zusters karmelietessen. De vakantie combineert een rijkdom aan cultuur, spiritualiteit, spel, plezier en vooral onvergetelijke vriendschappen. Kortom, we leven écht als God in Frankrijk.



Lourdes

Het bisdom Brugge organiseert deze zomer een zevendaagse reis met vormelingen om Lourdes van onder tot boven te leren kennen.

Heb jij zin in een onvergetelijk avontuur? Schrijf je dan snel in.



Loyola

Na zijn wilde jaren ontpopte Ignatius van Loyola zich tot een heilige die vandaag nog altijd inspireert. Hoe kon dat gebeuren?

Tijdens deze tocht volgen we hem op zijn uiterlijke en innerlijke weg.

**Meer over deze brede waaier aan zomerse initiatieven op [www.kerknet.be/ijd](http://www.kerknet.be/ijd), door-klikken naar 'initiatieven'.**





We kunnen nog niet te veel verklappen, maar als je denkt een speurneus te hebben, is dat zeker iets voor jou. Vermits de workshops over heel Turnhout verspreid liggen, is een fiets zeker handig.

Als dat nog niet genoeg is, kan je ook nog steeds op de stand van IJD in het Begijnhof terecht. Je maakt er kennis met de initiatieven van IJD, maar ontdekt er ook wat jongerenpastoraal in jouw leven kan betekenen. IJD houdt zich bezig met het ondersteunen van tal van groepen en vele doelgroepen zoals misdienaars, vormelingen, gezinnen ... Meteen krijg je ook een primeur wat betreft onze te gekke zomerreizen in binnen- en buitenland.

JONGERENPASTORAAL IJD  
ANTWERPEN  
IJDANTWERPEN@IJD.BE  
03 454 11 44



## READY TO PLAY: OJP WEEKEND

Tijdens het eerste weekend van februari kwamen jongeren samen in de trappistenabdij van Orval om stil te worden en van de Schrift te proeven als een woord ten leven. Tijdens OJP - Orval Jeunes en Prière (Orval Jongeren in Gebed) openden de broeders hun deuren en gunden ons een unieke blik achter de schermen. De deelnemers konden gedurende een heel weekend genieten van stilte, gebed, ontmoeting en vriendschap in een subliem kader.

“Het is loskomen van de (drukke) buitenwereld, je focussen op wat echt belangrijk is en ondertussen genieten van een magnifieke omgeving. De abdij is gelegen in een prachtig stukje natuur, een ware oase van rust. De schepping op z'n best. Misschien was dat wel wat ik nodig had?”, getuigt een deelnemer.

**Heb je interesse om zo'n ervaring mee te maken? Van 3 tot 8 augustus verwelkomen de broeders van Orval jongeren in hun abdij. Meer info op de website van Orval [www.orval.be](http://www.orval.be), klik door op OJP.**



### Praktisch:

*Op 6 juni in Turnhout. Iedereen is welkom: jong en oud, gezinnen, jeugdbewegingen, teams en werkgroepen vanuit het hele pastorale veld, vrijwilligers uit geloofskernen, geïnteresseerden en toevallige passanten, inwoners van Turnhout ...*

## ONTDEK DE JEUGD: BEGELEIDERS ZOMERZIN EN ZOMERVUUR

Je kon het al lezen op deze pagina. Zomerzin en Zomervuur zijn dé zomerkampen bij uitstek die IJD Antwerpen organiseert. Maar wie zit er achter de organisatie van zo'n kamp?

Zomerzin wordt dit jaar in elkaar gestoken door zes enthousiaste begeleiders, drie geëngageerde coördinatoren, een spiritueel begeleider en een geweldige kookploeg. Tijdens het begeleidersweekend kwamen deze mensen al samen voor een eerste kennismaking met elkaar en met de kampplaats, want elk jaar ziet het kamp er een beetje anders uit. Hoezo anders? Dat houden we nog even geheim! Dat kunnen de deelnemers zelf ontdekken van 4 tot 9 juli. “We hebben het hele weekend gebruikt om al onze activiteiten voor te bereiden en om elkaar beter te leren kennen”, vertelt Robbe. “Er zijn echt wel heel wat leuke ideeën uit de bus gekomen. Ik kijk er nu al naar uit!”

Ook bij Zomervuur zijn ze er volledig klaar voor. Vier begeleiders, een coördinator en een enthousiaste kookploeg gaan samen op zoek naar een mooi evenwicht tussen geloof, avontuur en verbondenheid. “Het weekschema is in grote lijnen al gemaakt en het belooft een fantastische ervaring te worden”, klinkt het.

**Nieuwsgierig naar de avonturen die de begeleiders hebben voorbereid? Schrijf je dan snel in voor Zomervuur en Zomerzin op de website [www.kerknet.be/ijd](http://www.kerknet.be/ijd), klik op Zomervuur of Zomerzin.**

**De oorlog heeft een gezicht gekregen. Sinds de oorlog in Oekraïne uitbrak eind februari vonden al tal van vluchtelingen hun weg naar onze contreien. Ook in ons bisdom zetten congregaties, parochies en gezinnen hun beste beentje voor om ze onderdak te bieden en te helpen.**

1. Kort na het uitbreken van de oorlog ging mgr. Bonny samen met Ruslan Pikh voor in een viering in de Sint-Andriesskerk om de Oekraïense gemeenschap met gebed een hart onder de riem te steken. Daar kondigde hij aan dat de Oekraïens-katholieke eredienst in Antwerpen voortaan verhuist naar de Sint-Michielskerk. De eerste viering in die kerk, op 13 maart, werd bijgewoond door heel wat Oekraïense gelovigen en vluchtelingen.
2. De clarissen in Stabroek namen een gezin van vier onder hun vleugels. Vader is nog in Oekraïne. "Met vrijwillige handen uit Stabroek en Merksem hebben we het atelier van het klooster een grondige poetsbeurt gegeven. Met goederen die we van her en der kregen, toverden we de veranda om tot een keukentje", vertelt zuster Lieve. "Wat de maat van je glas ook is, een glas gevuld tot de rand met Liefde als maatstaf is de druppel die een rimpel van vrede kan veroorzaken, die misschien wel als een golfslag van vrede deze onzin blust. Zo bidden we elke dag opnieuw."
3. Eerder in dit nummer las je al dat de kapucijnen aan de Ossenmarkt in Antwerpen vluchtelingen opvangen. Ook hun confraters in Meersel-Dreef zijn gastvrij en bieden vluchtelingen een thuis. "De kinderen worden door parochianen meegenomen naar de manege. Paarden werken helend. Een aantal broeders gaan een eindje fietsen met andere kinderen, zodat ze hun gedachten kunnen verzetten", vertelt pater Kenny.
4. Een hart voor Brody. Onder dat motto organiseert de werkgroep Brody van de parochie Onze-Lieve-Vrouw Middelaars en Heilige Lodewijk Berchem, verzusterd met de parochie Brody in West-Oekraïne, al jaar en dag een Brodydag. Met de opbrengst kon ze in samenwerking met Wereld Missie Hulp een container hulpgoederen naar ginds brengen. Ginds werkt de werkgroep samen met de plaatselijke Caritasafdeling. Vandaag gaat het hart van de parochie meer dan ooit uit naar de zusterparochianen. Met een gebedswake en een inzamelactie voor hulpgoederen.
5. Van overal. Van Bouwel, Eindhout over Heist-op-den-Berg, Herentals, Noorderwijk, tot Westmeerbeek en Olen. Van overal kwamen mensen pakketten hulpgoederen brengen naar het inzamelpunt dat de Sint-Martinusparochie in Olen opzette. Voor de slachtoffers van de oorlog in Oekraïne en voor mensen in de eigen omgeving die het moeilijk hebben. "Het is hartverwarmend om te zien hoe groot de solidariteit is", aldus een dankbare diaken Cis Marinus.



1



© Sebastiaan Franco

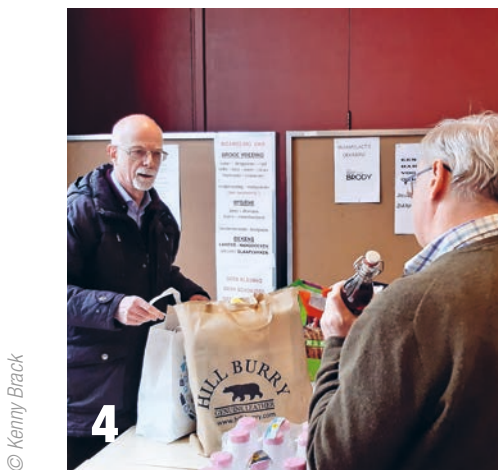


2

© Zusters clarissen



3



4

© O.-L.-V. Middelaars en Heilige Lodewijk Berchem



5

© Cis Marinus

# WAS JIJ ERBIJ?



© Iise Van Haeft

© Sebastiaan Franco

Zonder woorden.

# HET VOORVAL UIT HET LEVEN GEGREPEN

## AANVULLEND

Als ik vraag of ze elkaar mooi aanvullen, knikt Floor heftig. "Absoluut, want hij is heel naïef ... en slordig ook", zegt ze na enig nadenken. "Hij laat alles rondslingeren en ik heb juist graag alles aan kant." Bram zit er volkomen onwennig bij. Ik weet niet wat hem het meest bevangt: haar ontboezemingen over hem of de volkomen irreële ervaring om op een canapé bij een pastoor te zitten. Aan het rechte van zijn rug te zien dit laatste, bevroed ik. Hij wacht gewoon op een startschot om de kamer uit te hollen wanneer de vragen echt lastig zouden worden. Over geloof of zo. Maar lastig wordt het niet, want ze komen niet voor een huwelijk omdat Bram er al eentje heeft opzitten, maar "voor een dankmis of hoe heet zoiets?" "Juist", zeg ik. Het gesprek komt over haar ouders. Die zullen er niet bij zijn, want haar vader heeft gezworen nooit een voet in een kerk te zetten. "Hoezo?", vraag ik. "Oh, dat is ingewikkeld", begint Floor. "Mijn grootouders waren Zeeuwen. De een katholiek, de ander gereformeerd of hoe heet zoiets? Toen ze trouwden hadden ze een pastoor én een dominee gevonden die het voor hen wilden klaren tot die pastoor en die dominee, voor het altaar nog wel, gloeiende ruzie met elkaar kregen. Toen heeft mijn grootvader zijn bruid bij de arm genomen en weg waren ze, gewoon midden tijdens die dienst! Mijn opa is daar zo kwaad om gebleven dat zijn boosheid doorschoot tot in zijn zoon en daarom zal hij er niet bij zijn."



© Ronald Sledsens

### > Ronald Sledsens

"Ja, zoiets is erfelijk", zeg ik begrijpend. Het gesprek gaat verder over het turflijstje van praktische vragen die Floor heeft voor de grote dag, terwijl Bram er voor geen woord aan te pas komt. Floor draagt wat ik voor een verlovingsring houd aan haar ringvinger. Waarom betrap ik me bij dit soort gesprekken vaak onwillekeurig op die Engelse uitspraak over de drie ringen van het huwelijk? Eerst komt de 'engagement ring', vervolgens de 'wedding ring' en daarna de 'suffering'. Het gesprek is om en we verlaten de kamer. Op de trap naar beneden draait Bram zich plots naar mij en zegt: "We zijn in Rome geweest, in het Vaticaan. Man, man, man. Dat heeft me aangegrepen, als je daar rondloopt leer je vanzelf naar boven kijken!" "Juist", zegt Floor. "En toen kwamen we in die zaal met al die fresco's van Raphael en het was overduidelijk, we zeiden het alle twee tegelijk: daar een portret van Sylvester Stallone! Echt, gelijk als die erop trok, je gelooft het niet." "Julie vullen elkaar uitstekend aan", zeg ik lachend en sluit de deur.

Ronald Sledsens

# relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij

© Christa Damen

> Als een lopend vuurtje. Zo luidt het motto van het diocesane ontmoetingsfeest op 6 juni. Evenzo verspreiden talloze kaarsjes voor Onze-Lieve-Vrouw aan grotten en kapellen, in kerken en bedevaartsoorden, een smeekgebed of een woord van dank.

Volgende keer:



## SCHEPPINGSPERIODE

www.relevant-bisdomentwerpen.be